

Mattilsynets faglige beredskapsplan for kontroll med utbrudd av Infeksiøs lakseanemi (ILA)

OPPDATERT MED HENVISNINGER TIL NYTT
DYREHELSEREGELVERK (AHL)

GODKJENT 29.04.22

Innhold

1.4.3.2.1 INNLEDNING	4
1.4.3.2.1.1 Formål med beredskapsplan for forebygging og bekjempelse av infeksjøs lakseanemi (ILA)	4
1.4.3.2.1.2 Relevant norsk regelverk.....	4
1.4.3.2.1.3 Definisjoner	5
1.4.3.2.1.4 Helsestatus for områder.....	5
1.4.3.2.2 MELDEPLIKTIG SYKDOM - INFORMASJON OM PLIKT TIL Å MELDE TIL MYNDIGHETENE VED MATTILSYNET	6
1.4.3.2.3 VARSLINGSRUTINER I MATTILSYNET	7
1.4.3.2.3.1 Når skal det meldes videre	7
1.4.3.2.3.2 Mattilsynets administrative beredskapsplan - ABP - krisehåndtering	7
1.4.3.2.3.3 Meldesystemer – instruks	7
1.4.3.2.3.4 Meldingsflyt.....	7
1.4.3.2.3.5 Internasjonal melding.....	8
1.4.3.2.3.5.1 Skandinavia.....	8
1.4.3.2.3.5.2 EU og ESA	8
1.4.3.2.3.5.3 OIE	9
1.4.3.2.3.6 Innhold i melding som sendes innad i Mattilsynet	9
1.4.3.2.4 TILTAK VED MISTANKE OM ILA I AKVAKULTURANLEGG	10
1.4.3.2.4.1 Utgangspunkt for mistanke om ILA.....	10
1.4.3.2.4.2 Grunn til mistanke om ILA.....	10
1.4.3.2.4.3 Pålegging av restriksjoner på anlegg når det er grunn mistanke om ILA – båndlegging	11
1.4.3.2.4.3.1 Båndlegging av anlegg med grunn til mistanke etter punkt 1.4.3.2.4.2 a) eller b)..	11
1.4.3.2.4.3.2 Ytterligere om båndlegging av kontaknanlegg – smittemessig kontakt – art. 56.....	12
1.4.3.2.4.3.3 Restriksjonssoneforskrift – båndleggingsvedtaket oppheves.....	13
1.4.3.2.4.4 Informasjon til berørte aktører og nettmelding om grunn til mistanke om ILA	14
1.4.3.2.4.5 Epidemiologisk kartlegging og kontroll	15
1.4.3.2.4.6 Opprettelse av restriksjonssone.....	15
1.4.3.2.4.7 Tilsyn og prøveuttak ved mistanke om ILA	15
1.4.3.2.4.8 Mistanken avkrefte.....	16
1.4.3.2.4.8.1 Kriterier for å avkrefte mistanke i primæranlegg - 1.4.3.2.4.2 bokstav a) eller b)...	16
1.4.3.2.4.8.2 Kriterier for å oppheve båndleggingen av kontaknanlegg ved avkrefte mistanke..	16
1.4.3.2.4.8.3 Melderutiner ved avkrefte mistanke	16
1.4.3.2.5 TILTAK VED PÅVISNING AV ILA (DIAGNOSE)	17
1.4.3.2.5.1 Offisiell påvisning av ILA – bekreftet diagnose.....	17

1.4.3.2.5.2 Opplysninger ved bekreftet diagnose	17
1.4.3.2.5.3 Pålegging av restriksjoner på anlegg som har påvist ILA	17
1.4.3.2.5.3.1 Båndlegging av anlegg med påvist ILA	17
1.4.3.2.5.3.2 Tilleggsrestriksjoner	18
1.4.3.2.5.3.3 Forhåndsvarsel om utslakting og destruksjon.....	19
1.4.3.2.5.3.4 Restriksjonssone.....	20
1.4.3.2.5.4 Epidemiologiske undersøkelser.....	20
1.4.3.2.5.5 Pålegg om destruksjon eller utslakting av akvakulturdyr i anlegg med påvist ILA fattes ved enkeltvedtak	20
1.4.3.2.5.5.1 Matfiskanlegg	21
1.4.3.2.5.5.2 Særskilt om pålegg om destruksjon eller fjerning i stamfiskanlegg.....	23
1.4.3.2.5.5.3 Særskilt om pålegg om destruksjon eller fjerning i settefiskanlegg.....	23
1.4.3.2.5.6 Tilsyn i anlegg med påvist ILA.....	23
1.4.3.2.5.7 Håndtering av biprodukter fra fisk i anlegg med ILA.....	23
1.4.3.2.5.7.1 I akvakulturanlegget	23
1.4.3.2.5.7.2 I slakteri eller tilvirkingsanlegg	24
1.4.3.2.5.8 Annet avfall	24
1.4.3.2.5.9 Brakklegging av anlegg med påvist ILA	24
1.4.3.2.6 RESTRIKSJONSSONER	24
1.4.3.2.6.1 Forskrift om restriksjonssone.....	24
1.4.3.2.6.2. Endring av restriksjonssoneforskrift etter at forskriften er fastsatt	25
1.4.3.2.6.3 Utstrekning av vernesonen	26
1.4.3.2.6.4 Utstrekning av overvåkingssonen	26
1.4.3.2.6.5 Landbaserte settefisk-/yngelanlegg	26
1.4.3.2.6.6 Tilsyn med akvakulturanlegg i restriksjonssonen.....	26
1.4.3.2.6.6.1 Intensivert tilsyn og prøveuttak	27
1.4.3.2.6.6.2 Driftsplaner.....	27
1.4.3.2.6.6.3 Godkjenning av vask og desinfeksjon.....	27
1.4.3.2.6.7 Tiltak overfor annen virksomhet i vernesonen, eller virksomheter som har kontakt med anlegg i vernesonen	27
1.4.3.2.6.8 Transport i og ut av restriksjonssoner.....	27
1.4.3.2.6.8.1 Tilsyn med transport av fisk	28
1.4.3.2.6.8.2 Fôrtransport	28
1.4.3.2.7 KRAV TIL SLAKTERI OG TILVIRKINGSANLEGG	28
1.4.3.2.7.1 Tillatelse til valg av slakteri og tilvirkingsanlegg.....	28
1.4.3.2.7.2 Tilsyn.....	29

1.4.3.2.7.3 Krav til slakteri/tilvirkingsanlegg utenfor restriksjonssonen.....	29
1.4.3.2.8 KRAV TIL NOTVASKING OG TILSYN MED NOTVASKERIER	29
1.4.3.2.9 OPPHEVELSE AV RESTRIKSJONSSONEN	30
1.4.3.2.9.1 Opphevelse av vernesonen	30
1.4.3.2.9.2 Opphevelse av den opprinnelige overvåkingssonen.....	30
1.4.3.2.9.3 Opphevelse av restriksjonssoneforskriften.....	30
1.4.3.2.10 KOMMUNIKASJON	30
Vedlegg 1 (til ILA-plan)	32
TILTAKSKORT	32
Vedlegg 2 (til ILA-plan)	33
ANBEFALT SJEKKLISTE FOR BEREDSKAPSPLAN ILA.....	33
Vedlegg 3 (til ILA-plan)	35
RUTINER FOR TILSYN OG PRØVEUTTAK:	35
Vedlegg 4 (til ILA-plan)	40
SYMPTOMER PÅ ILA OG DIFFERENSIALDIAGNOSER	40
Vedlegg 5 (til ILA-plan)	41
DESINFEKSJON.....	41
Vedlegg 6 (til ILA-plan):	42
MAL FOR RESTRIKSJONSSONEFORSKRIFT.....	42
Vedlegg 7 (til ILA-plan)	47
EKSEMPEL PÅ NOTAT FRA REGIONEN TIL HOVEDKONTORET OM ENDRET	47
FORSKRIFT	47
Vedlegg 8 (til ILA-plan)	48
SKJEMA FOR INNSAMLING AV EPIDEMIOLOGISK INFORMASJON	48

1.4.3.2.1 INNLEDNING

1.4.3.2.1.1 Formål med beredskapsplan for forebygging og bekjempelse av infeksjøs lakseanemi (ILA)

Beredskapsplanen gjelder situasjoner der ILA-smitte med HPR-deletert virus mistenkes eller er påvist hos oppdrettsfisk, både i og utenfor friområder.

Målgruppe for ILA-planen er Mattilsynets personell som på ulike måter og nivåer er involvert i arbeidet med bekjempelse av ILA. De deler av planen som tilsier handling fra Mattilsynet er å oppfatte som en instruks til region og hovedkontor, og skal også gjelde for personell som utfører oppdrag for Mattilsynet i denne sammenhengen. For helhetens skyld gis det også informasjon om enkelte krav satt i forskrifter som retter seg mot ansvarlige på et akvakulturanlegg og personell dekket av lov om veterinærer og annet helsepersonell (akvakulturanleggets fiskehelsetjeneste).

Beredskapsplan for ILA er tilgjengelig for andre interesserte via Mattilsynets nettsider.

Nærings- og fiskeridepartementet besluttet 19. april 2022 at det skal innføres et utryddelsesprogram mot ILA i henhold til bestemmelsene i nytt dyrehelseregelverk, se forordning (EU) 2016/429 art. 9 nr. 1 c). Per dags dato vil Norge ikke søke ESA om godkjenning av utryddelsesprogrammet for å oppnå dyrehelsegarantier for ILA ved forflytninger av fisk og produkter.

Hovedmålet med utryddelsesprogrammet er at færre enn 1% av lokalitetene i Norge som til enhver tid er i aktiv drift skal ha påvist ILA pr. år. Samtidig skal Norge kunne oppnå ILA-fri status for mer enn 75 % av landarealet og territorialfarvannet i Norge.

Målsettingen skal oppnås bl.a. ved bekjempelse av ILA i tråd med kravene slik de kommer frem i forordning (EU) 2016/429 og forordning (EU) 2020/689. Samtidig skal intensiver for vaksinasjon og generelle biosikkerhetstiltak etableres.

Denne beredskapsplanen skal gi konsis og målrettet informasjon om tiltak ved mistanke om og påvisning av ILA. Planen inneholder i tillegg ulike vedlegg relatert til ILA, bl.a. mal for restriksjonssoneforskrift. For mal til nettmelding om mistanke om eller påvisning av ILA, se MatCIM.

Beredskapsplanen er et vedlegg til gjeldende utryddelsesprogram for ILA.

1.4.3.2.1.2 Relevant norsk regelverk

Følgende lover og forskrifter regulerer området:

Lover:

Lov 19.12.2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet (matloven)

Lov 15.06. 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell

Forskrifter om overvåking, melding og bekjempelse:

- Forskrift 06.04.2022 nr. 631 om dyrehelse (dyrehelseforskriften), som også gjennomfører
  - forordning (EU)2016/429 (dyrehelseforordningen - overordnet forordning om dyrehelse)
  - forordning (EU) 2018/1882 (kategoriseringsforordning - listeføring av sykdommer, mottagelige arter og mulige vektorarter)
- Forskrift 06.04.2022 nr. 632 som utfyller dyrehelseforskriften med bestemmelser om melding, rapportering, overvåking, utryddelsesprogram og sykdomsfri status for bestemte dyresykdommer (dyrehelseovervåkningsforskriften), som også gjennomfører
  - forordning (EU) 2020/689 (risikobasert helsekontroll, overvåking og bekjempelse av C-sykdommer)
  - forordning (EU) 2020/2002 (internasjonal melding)
- Forskrift 06.04.2022 nr. 634 som utfyller dyrehelseforskriften med bestemmelser om forebygging og bekjempelse av smittsomme dyresykdommer (dyresykdomsbekjempelsesforskriften) (bestemmelser om vaksine), som også gjennomfører
  - forordning (EU) 2020/687 (kun art. 110 og 111 er relevant, gjelder ved fristatus)
- Forskrift 05.04.2022 nr.624 om utfyllende bestemmelser til dyrehelseforskriften med krav til biosikkerhet ved godkjenning av akvakulturanlegg og forflytninger av akvatiske dyr mv. (akvabiosikkerhetsforskriften), som også gjennomfører
  - Forordning (EU) 2020/691 (krav ved godkjenning av sanitetsslakterier i art. 11)
- Forskrift 20. februar 1997 nr. 192 om desinfeksjon av inntaksvann til og avløpsvann fra akvakulturrelatert virksomhet (forskrift om desinfeksjon av vann, akvakultur)
- Forskrift 17. juni 2008 nr. 821 om godkjenning og bruk av desinfeksjonsmidler i akvakulturanlegg og transportenheter (forskrift om desinfeksjonsmidler, akvakulturanlegg)

Forskrift om biprodukter:

- Forskrift 27. oktober 2007 nr. 1254 om animalske biprodukter som ikke er beregnet på konsum (forskrift om animalske biprodukter)

1.4.3.2.1.3 Definisjoner

Restriksjonssone: Et avgrenset geografisk område som regel bestående av vernesone og overvåkingssone opprettet som ledd i forebygging, bekjempelse og begrensning av ILA, hvor det gjelder særskilte tiltak, forbud eller påbud.

Ord og uttrykk som benyttes i planen skal forstås slik de er definert i forordning (EU) 2016/429, forordning (EU) 2020/689, forordning (EU) 2020/990 og forordning (EU) 2020/691.

1.4.3.2.1.4 Helsestatus for områder

ILA er en listeført sykdom, listet som kategori C-sykdom. Se art. 9 i forordning (EU) 2016/429 og vedlegg til forordning (EU) 2018/1882. I dyrehelseovervåkningsforskriften finnes liste over helsestatus for områder i Norge for ulike kategori C-sykdommer for akvatiske dyr, inkludert ILA.

Et område kan ha følgende helsestatus for de ulike sykdommene som er kategorisert som C-sykdom:

- Sykdomsfri status
- Godkjent utryddelsesprogram for å bli sykdomsfri
- Godkjent overvåkingsprogram i områder som ikke er sykdomsfri eller har godkjent utryddelsesprogram for å bli sykdomsfri
- Annen helsestatus

Enkelte områder i Norge har oppnådd en status som tilsier at området (en sone eller et segment) har sykdomsfri status. Disse områdene er underlagt tiltak som skal sikre at området beholder helsestatusen. Sykdomsfri status gir mulighet til å omsette akvakulturdyr og -produkter til andre områder som har sykdomsfri status.

Tiltak som skal gjennomføres ved mistanke om eller påvisning av ILA er uavhengig av hvilken helsestatus det berørte området har.

1.4.3.2.2 MELDEPLIKTIG SYKDOM - INFORMASJON OM PLIKT TIL Å MELDE TIL MYNDIGHETENE VED MATTILSYNET

Varsel eller melding kan komme fra enhver som finner grunn til mistanke om listeført sykdom. I samsvar med matloven § 6 annet ledd, er enhver pliktig å varsle Mattilsynet ved grunn til mistanke om smittsom dyresykdom som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser. ILA er en slik sykdom.

Dyrehelseforskriftens § 7 pålegger enhver, inkludert driftsansvarlige å melde til Mattilsynet ved grunn til mistanke om listeført sykdom hos akvatiske dyr.

Driftsansvarlige har også plikt til å melde til Mattilsynet ved unormal dødelighet, andre tegn på sykdom eller vesentlig redusert produksjonstakt av ukjent årsak hos akvakulturdyr, dersom undersøkelser som angitt i § 7 av veterinær eller fiskehelsebiolog ikke avdekker årsaken til den unormale dødeligheten. Driftsansvarlige vil si enhver person og selskap som har ansvar for dyr, herunder for et begrenset tidsrom, inkludert transportører, mobile anlegg som behandler fisk og slakterier.

1.4.3.2.3 VARSLINGSRUTINER I MATTILSYNET

1.4.3.2.3.1 Når skal det meldes videre

Innad i Mattilsynet skal det alltid meldes videre når et nivå i Mattilsynet mottar informasjon som kan gi grunn til mistanke om ILA. For meldingsflyt se punkt 1.4.3.2.3.4.

Melding innad i Mattilsynet, til avdelingsdirektør, Chief Veterinary Officer CVO@mattilsynet.no (med kopi til CVO personlig) og til Nærings- og fiskeridepartementet v/Havbruksavdelingen (postmottak@nfd.dep.no) skal alltid gjennomføres før offentliggjøring av mistanke eller diagnose av ILA (de tre siste varslinger gjøres av seksjon fiskehelse og fiskevelferd ved hovedkontoret).

1.4.3.2.3.2 Mattilsynets administrative beredskapsplan - ABP - krisehåndtering

Det vil normalt ikke være nødvendig å sette stab ved ILA-utbrudd.

Mattilsynet er en beredskapsorganisasjon. Administrativ beredskapsplan gir en oversikt over hvordan Mattilsynet organiserer arbeidet med uønskede hendelser.

I Mattilsynets ABP er det beskrevet etablering av henholdsvis nasjonal og regional stab for håndtering av kriser og rutiner for varsling av uønskede hendelser.

De rutiner som er spesifikke for en situasjon med mistanke om eller påvisning av ILA vil gå foran andre generelle rutinebeskrivelser i tilfelle av motstrid.

1.4.3.2.3.3 Meldesystemer – instruks

Instruks for varsling og meldesystemer (punkt 3 i ABP) skal sikre at organisasjonen, våre forvaltningsstøtteinstitusjoner og andre berørte parter er informert om uønskede hendelser. Den skal også sikre at vi oppfyller våre internasjonale meldingsforpliktelser.

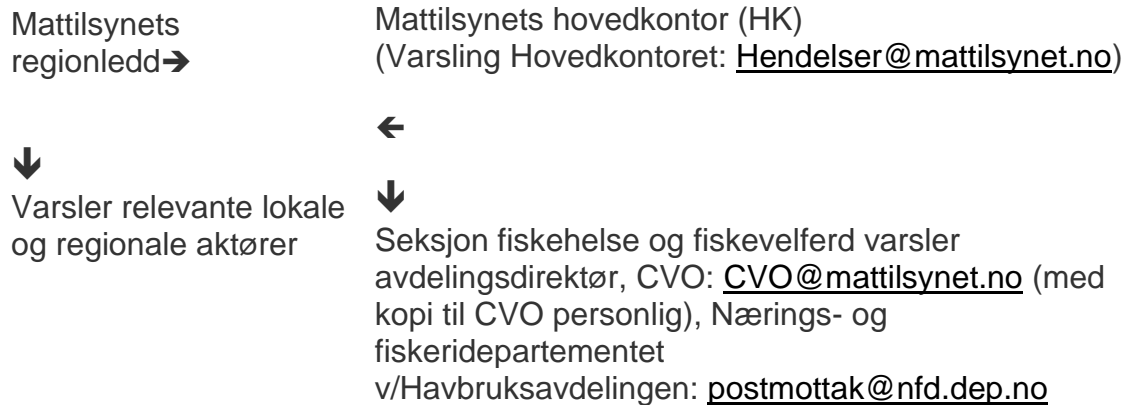
1.4.3.2.3.4 Meldingsflyt

All melding og rapportering foregår i linjen og ellers i samsvar med ABP.

Det nivå i Mattilsynet som mottar den første meldingen om mistanke er ansvarlig for å melde fra til de øvrige ledd, både oppover og nedover, i organisasjonen. Melding som er mottatt fra eksterne, med eventuelle analyseresultater, skal umiddelbart videresendes til hovedkontoret.

Skisse over meldingsrutiner:

Varsling skal bekreftes mottatt av seksjon fiskehelse og fiskevelferd på Hovedkontoret. Regionen som har sendt varsel, må ta kontakt dersom de ikke har mottatt bekreftelse fra Hovedkontoret.

1.4.3.2.3.5 Internasjonal melding

Hovedkontoret ved seksjon fiskehelse og fiskevelferd er ansvarlig for internasjonal melding i samsvar med punkt 1.4.3.2.3.5.2 og 1.4.3.2.3.5.3. CVO varsler etter punkt 1.4.3.2.3.5.1. Det er viktig at innholdet i meldingen fra regionen er mest mulig dekkende i forhold til omstendighetene som foreligger og de tiltak som er truffet (se punkt 1.4.3.2.3.6 for innhold i melding).

1.4.3.2.3.5.1 Skandinavia

I henhold til en uformell avtale de skandinaviske landene imellom, varsler Chief Veterinary Officer (CVO) CVO'ene i de andre skandinaviske land allerede før mistanke om ILA er offentliggjort. CVO må derfor inkluderes i den nasjonale meldingen (HK-seksjonens ansvar) før offentliggjøring som beskrevet i punkt 1.4.3.2.4.4.

1.4.3.2.3.5.2 EU og ESA

EU-kommisjonen og ESA varsles av hovedkontoret gjennom ADIS-systemet.

Melding via ADIS baseres på krav i forordning (EU) 2020/2002, jf. artikkel 3 og vedleggene I og II.

- Primærutbrudd av ILA innenfor områder med sykdomsfri status skal varsles via ADIS innen 24 timer.
- Sekundærutbrudd av ILA innenfor områder med sykdomsfri status skal varsles seinest første virkedag i hver uke, når det gjelder foregående uke fra mandag kl. 0.00 til søndag kl. 24.00.

Tiltakskortets tiltak «Hendelsesinformasjon» i MatCIM må ved påvist ILA i områder med sykdomsfri status oppdateres umiddelbart etter at ILA-diagnosen har blitt stadfestet. Ved påvisning av ILA i områder som ikke har sykdomsfri helsestatus, må tiltaket være helt oppdatert torsdag eller fredag ettermiddag samme uke som ILA-diagnose har blitt stadfestet. Se punkt 1.4.3.2.3.6 om opplysninger som skal legges inn i tiltaket.

1.4.3.2.3.5.3 OIE

Melding og rapportering til OIE gjøres av hovedkontoret gjennom informasjonsportalen OIE WAHIS <https://www.oie.int/wahis/>.

Bekreftet ILA-diagnose, se punkt 1.4.3.2.5.1, innenfor områder med sykdomsfri status skal varsles til OIE innen 24 timer ved førstegangs påvisning, og deretter skal det sendes oppfølgingsrapporter inntil en har sendt avsluttende rapport. OIE mottar informasjon om ILA-utbrudd i områder med uavklart helsestatus i halvårsrapportene.

1.4.3.2.3.6 Innhold i melding som sendes innad i Mattilsynet

Følgende opplysninger skal være med i meldingen som sendes til hovedkontoret via MatCIM:

- navn på eier av akvakulturanlegg
- navn, nummer og beliggenhet på akvakulturanlegg (tilhørende MT-avdeling og kommune)
- grunnlaget for melding og ev. pålegging av restriksjoner (legg ved tilgjengelige analysesvar fra laboratorium om mistanke/diagnose), se punkt 1.4.3.2.4.2 a), b), c) eller d) ved mistanke, og punkt 1.4.3.2.5.1 ved påvisning av ILA
- dato for mistanke
- dato for pålegging av restriksjoner
- dato for diagnose dersom ILA er påvist
- iverksatte strakstiltak dersom slaktning av smittet fisk allerede har startet

Ved utbrudd av anlegg i områder med utryddelsesprogram gjelder en årlig rapporteringsplikt.

I tillegg til informasjonen som følger av punktene over, skal ved utbrudd av ILA i ILA-frie områder følgende opplysninger registreres under tiltaket for «Hendelsesinformasjon» i MatCIM, i henhold til punkt 1.4.3.2.3.5.2:

- biomassedata:
  - antall fisk i akvakulturanlegget når mistanken oppstod
  - snittvekt på fisken når mistanken oppstod
  - antall dødfisk fra tidspunktet mistanke oppstod
  - antall destruerte fisk fra tidspunktet mistanke oppstod
  - antall slaktet fisk fra tidspunktet mistanke oppstod
  - antall avlivet fisk fra tidspunktet mistanke oppstod
- informasjon om tidspunkt for planlagt tømning av akvakulturanlegget og ev. rengjøring/desinfeksjon

- informasjon om avstandsforholdene til andre akvakulturanlegg, både anlegg med ILA og andre.

1.4.3.2.4 TILTAK VED MISTANKE OM ILA I AKVAKULTURANLEGG

1.4.3.2.4.1 Utgangspunkt for mistanke om ILA

Første hverdag etter mottatt melding om mistanke om ILA i et oppdrettsanlegg, skal kvalifisert personell (fiskehelsebiolog eller veterinær) fra Mattilsynet gjennomføre en fysisk inspeksjon med egen helseundersøkelse av fisken i anlegget. Det skal da tas ut verifiserende prøver; se punkt 1.4.3.2.4.7 og Vedlegg 3 for mer informasjon om inspeksjon med helsekontroller og prøveuttak ved mistanke om ILA. Prøveuttak kan forsinkes av helg og helligdag, men uttaket skal skje senest innen tre dager etter mottatt varsel eller melding om mistanke.

Gjennomføring av inspeksjon skal ikke forsinke båndlegging dersom det er klart uten inspeksjon at det foreligger grunn til mistanke. Se punkt 1.4.3.2.4.3 om båndlegging.

På hvert kontor i Mattilsynet der det føres tilsyn med akvakulturanlegg skal det til enhver tid være en beredskapskoffert pakket og klar, tilgjengelig for utrykning. Se Vedlegg 3 for innhold i koffert.

Dødelighet ved ILA starter ofte beskjedent i en eller få merder. Ved tilsyn skal helsekontroll utføres i alle produksjonseenheter med henblikk på forekomst av død fisk, svimere eller fisk med unormal atferd. Hvis det er relevant for det aktuelle anlegget, skal det legges særlig vekt på vannutstrømningsområdet, der svimere har en tendens til å samle seg på grunn av vannstrømmen.

Se vedlegg 4 for mer detaljert informasjon om de vanligste symptomene på ILA.

1.4.3.2.4.2 Grunn til mistanke om ILA

Forekomst av minst en av følgende kriterier gir grunn til mistanke om ILA, som igjen skal føre til båndleggingsvedtak:

a) Kliniske tegn eller patologiske forandringer som er forenlig med ILA,

eller

b) Påvisning av ILA-virus (HPR-deletert) ved hjelp av immunhistokjemi (IHK), RT-qPCR, konvensjonell PCR eller virusdyrking,

Kriteriet under bokstav b) er oppfylt dersom ILA-virus er påvist og sekvensering av viruset viser at det er en HPR-deletert variant av viruset som er påvist. Det er da uavhengig av ev. CT-verdi.

Kriteriet under bokstav b) er også oppfylt når det foreligger en PCR-test som påviser ILAV, deretter en som er negativ for HPR0 og det samtidig er en CT-verdi på omkring 25 eller lavere. Laboratoriene gjennomfører PCR-testing ved at de først analyserer med hensyn på selve viruset, ILAV. Hvis de påviser virus, tester de deretter med hensyn på HPR0. Dersom analysene er negative for HPR0, indikerer det at en HPR-deletert variant av viruset er påvist. Det gjelder særlig når det samtidig er relativt lave CT-verdier ved påvisningen. Selv om ikke CT-verdier kan nyttes for kvantifisering av virus, tyder CT-verdier på omkring 25, eller lavere, på at det er en del virus til stede. Sannsynligheten er da lav for at det er en falsk negativ HPR0-prøve. I slike tilfeller skal Mattilsynet ikke vente med å båndlegge anlegget til det foreligger en positiv test (sekvensering) for HPR-deletert virus. Hvis sekvenseringen viser at det ikke er HPR-deletert virus, skal båndleggingen på grunn av mistanke omgående oppheves.

Dersom det er tvil om minst en av kriteriene for grunn til mistanke om ILA er oppfylt, skal Mattilsynet søke råd hos Veterinærinstituttet (VI) som nasjonalt referanselaboratorium.

1.4.3.2.4.3 Pålegging av restriksjoner på anlegg når det er grunn mistanke om ILA – båndlegging

1.4.3.2.4.3.1 Båndlegging av anlegg med grunn til mistanke etter punkt 1.4.3.2.4.2 a) eller b)

Følgende restriksjoner følger direkte av matloven og dyrehelseovervåkingsforskriften når det er grunn til mistanke om ILA:

- Forbud mot å føre akvakulturdyr inn eller ut av anlegget (jf. matloven § 19 annet ledd og dyrehelseovervåkingsforskriften § 8).
- Strykeforbud (jf. dyrehelseovervåkingsforskriften § 9.)

Restriksjonene gjelder fra det tidspunkt det er grunn til mistanke om ILA. Ved grunn til mistanke om ILA skal Mattilsynet i tillegg også båndlegge anlegget.

Det vil være avgjørende for å hindre mulig smittespredning at det ikke flyttes akvatiske dyr eller potensielt smitteførende gjenstander fra anlegg med mistanke om ILA. Virksomheten skal opplyses om aktsomhetskravet i matlovens § 19. Mattilsynet kan gi tillatelse til flytting der det anses som forsvarlig.

Mistanken kan enten oppstå på fisken i det aktuelle anlegget, se punkt 1.4.3.2.4.2 a) og b), eller på grunn av smittekontakt med slikt anlegg.

Båndleggingsvedtak: I et tilfelle med grunn til mistanke om sykdom som har vesentlige samfunnsmessige konsekvenser, slik ordlyden er i matlovens § 19, skal Mattilsynet utferdige vedtak om båndlegging av virksomheten eller anlegget. ILA er en slik sykdom som har vesentlige samfunnsmessige konsekvenser. Det skal med andre ord fattes et båndleggingsvedtak selv om ovennevnte restriksjoner følger direkte av lovverket og således gjelder fra det tidspunktet det er grunn til mistanke. Fremgangsmåten skal sikre «frys» av situasjonen og gi oppdretter en mulighet til

å følge opp sine interesser dersom vedkommende er uenig. Det er regionen som fatter vedtak i første instans om båndlegging ved mistanke om ILA. Oppdretter gis klagerett slik at grunnlaget for mistanke kan bestrides.

Vedtaket om båndlegging skal sendes virksomheten så snart det er klart at det foreligger grunn til mistanke. Gjennomføring av inspeksjon skal ikke forsinke båndlegging dersom det er klart at det foreligger grunn til mistanke.

I en situasjon med mistanke om ILA, kan akutt fare for smittespredning tilsi at skriftlig forhåndsvarsel unnlates. Båndleggingsvedtaket fattes i slike tilfeller uten forhåndsvarsel. Anlegget skal kontaktes før detaljene i vedtaket fastsettes, se også punkt 1.4.3.2.4.4.

I MATS benyttes valget for vedtak uten forhåndsvarsel. Type vedtak er båndlegging. Sykdomstilfellet registreres som mistenkt sykdom, og det hakes av for at sykdomsmistanken er loggverdig.

Det skal fremgå tydelig av overskrift og konklusjon at det er fattet vedtak om båndlegging av anlegget. I konklusjonen skal det klargjøres at båndlegging innebærer forbud mot omsetting, inntak, utsett og flytting av fisk og annet potensielt smitteførende materiale.

Vedtaket om båndlegging skal også begrunnes. Minst én av kriteriene for grunn til mistanke under punkt 1.4.3.2.4.2 må være oppfylt.

Hjemmel: Ved mistanke om ILA som oppfylder kriteriene under 1.4.3.2.4.2 a) eller b), hjemles båndleggingsvedtaket i dyrehelseovervåkingsforskriftens § 3 jf. forordning (EU) 2020/689 art. 55, jf. matlovens §§ 19 og 23.

I MATS må dato i felt for når restriksjonene gjelder fra fylles ut for å komme videre. Som nevnt gjelder imidlertid restriksjonene som følger av matlovens § 19 og dyrehelseovervåkingsforskriftens § 8, fra det tidspunkt det er grunn til mistanke, uavhengig av båndleggingsbrev.

Merk også punkt 1.4.3.2.5.3.2 om krav til informasjon til de som kommer i kontakt med anlegget. Informasjonsskilt om smittsom dyresykdom henges opp seinest ved bekreftet diagnose. Dersom vi ønsker å stille krav om at informasjon gis allerede ved grunn til mistanke, følges anvisningene i punkt 1.4.3.2.5.3.2.

Regionledelse, NFD, CVO og ledelsen ved hovedkontoret (seksjonsleder og avdelingsdirektør) skal være informert før hovedkontoret går ut med aktiv informasjon om en mistanke etter 1.4.3.2.4.2 a) eller b), se punkt 1.4.3.2.4.4.

1.4.3.2.4.3.2 Ytterligere om båndlegging av kontakthanlegg – smitemessig kontakt – art. 56

Ved mistanke om ILA på anlegg etter punkt 1.4.3.2.4.2 a) eller b), skal regionen, etter en konkret vurdering, også båndlegge kontakthanlegg. Med kontakthanlegg menes her anlegg som har smitemessig kontakt til anlegget hvor mistanken først oppstod (primæranlegget), se art. 56 i forordning (EU) 2020/689. Når det er nødvendig, skal Mattilsynet båndlegge

- a) alle anlegg som på grunn av hydrodynamiske forhold har økt risiko for å bli smittet fra det mistenkte anlegget (primæranlegget),
- b) alle anlegg som har en direkte epidemiologisk forbindelse med det mistenkte anlegget.

Ved mistanke om ILA er det viktig å sikre «frys» av situasjonen som strakstiltak, slik at videre spredning av ev. smitte begrenses. Båndlegging av kontakthanlegg skal ikke vente på at mistanken på primæranlegget blir bekreftet som påvist. Vedtak om båndlegging av kontakthanlegg skal begrunnes.

En direkte epidemiologisk forbindelse kan skyldes flytting av fisk, eller utveksling av utstyr og personell. Smittemessig kontakt vil som regel foreligge dersom et anlegg har fått overført levende laksefisk fra anlegg når det er grunn til å mistenke ILA i fisken ved tidspunkt for overføring, eller der foreløpige undersøkelser avdekker andre epidemiologiske forbindelser til anlegg med ILA-mistanke.

Akvakulturanlegg i sjøen som har mottakelige arter for ILA, og ligger fem km eller nærmere et anlegg hvor det er grunn til mistanke om ILA etter punkt 1.4.3.2.4.2 a) eller b), skal som hovedregel båndlegges snarest mulig. Hydrodynamiske forhold tilsier som regel at sannsynligheten for at ev. smitte kan ha nådd anlegg innenfor fem kilometer er så stor at det er nødvendig at de båndlegges for å sikre «frys» av situasjonen allerede når det foreligger en mistanke om ILA.

Hjemmel: Vedtak om båndlegging av kontakthanlegg hjemles i dyrehelseovervåkningsforskriftens § 3 jf. forordning (EU) 2020/689 art. 56, jf. matlovens §§ 19 og 23.

Dersom ILA påvises og restriksjonssoneforskrift for ILA blir opprettet, må akvakulturanlegg som båndlegges på grunn av smittemessig kontakt etter dette punktet og art. 56 forvente å bli innlemmet i vernesonen. Dette skal gå frem av vedtaket.

Utstrekningen av en vernesone er ikke bundet av båndleggingsvedtak som fattes innledningsvis ved mistanke. Når ILA er påvist, og det er gjort grundigere epidemiologiske undersøkelser, må også anlegg innenfor en radius på fem til ti kilometer regne med at de kan bli innlemmet i vernesonen. For nærmere om restriksjonssoneforskrift og vernesonens utstrekning, se punkt 1.4.3.2.6.2, 1.4.3.2.6.3 og 1.4.3.2.6.5.

1.4.3.2.4.3.3 Restriksjonssoneforskrift – båndleggingsvedtaket oppheves

For anlegg med grunn til mistanke etter punkt 1.4.3.2.4.2 a) eller b), og hvor mistanken blir bekreftet og diagnosen stadfestet, skal båndleggingsvedtaket oppheves etter at anlegget er innlemmet i den fastsatte vernesonen. Restriksjonene vil fortsette å gjelde for anlegget i kraft av den fastsatte restriksjonssoneforskriften, se mal for restriksjonssoneforskrift § 4.

Tilsvarende gjelder for kontaktanlegg, og som blir innlemmet i vernesonen til en fastsatt restriksjonssone. Begrunnelsen er også her at restriksjonene vil fortsette å gjelde i kraft av restriksjonssoneforskriften.

For opphevelse av båndleggingsvedtaket på anlegg som ikke omfattes av en restriksjonssone, se henholdsvis punkt 1.4.3.2.4.8.1 og 1.4.3.2.4.8.2.

1.4.3.2.4.4 Informasjon til berørte aktører og nettmelding om grunn til mistanke om ILA

Når regionen har båndlagt et anlegg på grunn av mistanke om ILA, orienteres oppdretter også skriftlig om at Mattilsynet går aktivt ut med informasjon om sykdomstilfellet på Mattilsynets hjemmesider og på BarentsWatch.

Nettmelding om mistanke

Ved grunn til mistanke om ILA skal Mattilsynet ved hovedkontoret publisere en nettnyhet om mistanken. Regionen sender straks utkast til nettmelding om mistanke om sykdom til hovedkontoret ved seksjon fiskehelse og fiskevelferd.

Utkast til nettmelding skal som minimum inneholde følgende:

- Opplysninger om akvakulturanlegget, herunder navn på lokalitet, lokalitetsnummer, eier og kommune.
- Dato for mistanke om ILA.
- Opplysninger om eventuelle fastsatte restriksjoner.
- Informasjon om at det må utvises aktsomhet ved trafikk i området.
- Informasjon om at det vil bli opprettet en restriksjonssone ved eventuell påvisning av ILA.
- Kontaktperson i regionen.

Maler for nettmeldinger ved mistanke om og påvisning av ILA finnes i tiltakskortet i MatCIM.

Hovedkontoret oversender endelig utarbeidet nettmelding til Mattilsynets redaksjon.

Merk at restriksjonssoneforskrifter blir fastsatt som hasteforskrift (dvs. en forskrift som ikke følger hovedregelen om at den skal høres i minimum seks uker). Forholdene skal likevel være så godt opplyst som mulig. Det er derfor viktig med god informasjon til alle berørte aktører i området (se også punkt 1.4.3.2.6.2).

Publisering på BarentsWatch

Ved mistanke om ILA skal regionen registrere sykdomstilfellet i sykdomsportalen, se Instruks for offentliggjøring av sykdomsdata for PD og ILA. Lenke til sykdomsportalen: [Portal for registrering av meldepliktig sykdom](#). Ved ILA er det hovedkontoret som skal krysse av i sykdomsportalen om at tilfellet kan publiseres på BarentsWatch. Dette skal skje etter at nettmelding er publisert.

Vurder informasjonsmøte regionalt

Regionen kan vurdere å kalle inn til et informasjonsmøte med representanter for akvakulturanlegg og akvakulturrelaterte virksomheter. På møtet informeres det om strakstiltak og aktuelle tiltak dersom ILA-diagnosen blir bekreftet. Et slikt møte skal ikke forsinke arbeidet med fastsettelse av restriksjonssoneforskrift. (Etter at restriksjonssoneforskrift er fastsatt skal regionen også vurdere om det bør kalles inn til et informasjonsmøte, se punkt 1.4.3.2.6.2).

1.4.3.2.4.5 Epidemiologisk kartlegging og kontroll

Så snart det foreligger grunn til mistanke om ILA, skal det settes i verk innledende epidemiologiske undersøkelser. Disse skal ha som mål å kartlegge smitteforekomst, smitteårsak, smitteveier til anlegget, mulig smitte ut fra anlegget og tidspunkt for smitteoverføring. Undersøkelsene kan gjøres i samarbeid med Veterinærinstituttet, som også skal bidra til å sikre undersøkelse av egnet prøvemateriale. Se skjema tatt inn i vedlegg 8 for den epidemiologiske kartleggingen. Regionen lokalt registrerer opplysninger som det bes om i skjema. Skjema kan også fås ved å kontakte Veterinærinstituttet.

Nødvendige prøver tas i samråd med Veterinærinstituttet og fagrådgiver i region.

1.4.3.2.4.6 Opprettelse av restriksjonssone

Ved grunn til mistanke om ILA skal regionen starte arbeidet med å utarbeide forslag til utstrekning av restriksjonssone, bestående av vernesone og overvåkingssone. For nærmere opplysninger om opprettelse av restriksjonssone, se punkt 1.4.3.2.6.

1.4.3.2.4.7 Tilsyn og prøveuttak ved mistanke om ILA

Ved mistanke om ILA skal Mattilsynet ta ut prøver og sende prøvene til Veterinærinstituttet for eventuell stadfesting av ILA-diagnose.

Forordning (EU) 2020/689 stiller ikke krav til hvor ofte myndighetene skal gjennomføre inspeksjon med helsekontroll og prøveuttak i anlegg med mistanke etter punkt 1.4.3.2.4.2 a) eller b). Slike anlegg bør likevel inspiseres av Mattilsynet minimum en gang hver måned inntil mistanken enten er avkreftet, eller anlegget er tømt for fisk. Avhengig av utviklingen i anlegget kan det være aktuelt med inspeksjon oftere enn en gang per måned. I tillegg til helsekontroll og prøveuttak skal det ved tilsyn legges vekt på kontroll av journalføring og utvikling av dødelighet. Det skal også legges vekt på etterlevelse av krav til smittehygieniske rutiner for å hindre ev. smittespredning.

Inspeksjonsrapporter, svar på laboratorieundersøkelser og annen dokumentasjon som gir oversikt over tidligere helsestatus i virksomheten, bør gjennomgås.

Ved mistanke om ILA på grunnlag av kriteriene under punkt 1.4.3.2.4.2 a) eller b) skal Mattilsynet ved inspeksjonene gjennomføre undersøkelser i det aktuelle anlegget for å avkrefte eller bekrefte forekomst av ILA. Se Vedlegg 3 punkt I og II for fremgangsmåter for kontroll, prøvetaking og testing som skal benyttes.

1.4.3.2.4.8 Mistanken avkreftes

1.4.3.2.4.8.1 Kriterier for å avkrefte mistanke i primæranlegg - 1.4.3.2.4.2 bokstav a) eller b)

Når mistanken oppstår første gang i et område på grunnlag av kriteriene i punkt 1.4.3.2.4.2 bokstav a) eller b), er dette mistanke om ILA i et primæranlegg. En mistanke i et primæranlegg kan avkreftes dersom tester og kontroller i en periode på tolv måneder fra datoen for mistanken ikke viser ytterligere tegn på forekomst av ILA. Se forordning (EU) 689, vedlegg VI, del II, kap. 2, avsnitt 5, punkt 3 c).

Dersom oppfølgende undersøkelser med inspeksjon og prøvetaking i tolv måneder fra Mattilsynet ikke avdekker ytterligere tegn på ILA, skal mistanken avkreftes og båndleggingen oppheves. For informasjon om prøveuttak, se Vedlegg 3 punkt I.

Båndleggingen av anlegget på grunn av mistanke om ILA kan oppheves selv om det ikke har gått tolv måneder dersom:

- a) anlegget er tømt for fisk, rengjort og desinfisert, og
- b) deretter brakklagt i minimum tre måneder.

1.4.3.2.4.8.2 Kriterier for å oppheve båndleggingen av kontaknanlegg ved avkrefte mistanke

Som beskrevet i punkt 1.4.3.2.4.7 bør det gjennomføres månedlig prøvetaking i tolv måneder av anlegg som er båndlagt på mistanke om ILA på grunnlagene i bokstav a) eller b). Tilsvarende prøvetaking vil som regel ikke være nødvendig å gjennomføre i kontaknanleggene så lenge det foreligger en mistanke. Et unntak kan være dersom kontaknanlegget har mottatt levende laksefisk fra primæranlegget, og det er grunn til å mistenke ILA på fisken ved tidspunkt for overføring.

Båndleggingen av kontaknanleggene opprettholdes så lenge mistanken og den smittmessige kontakten med primæranlegget eksisterer. Dersom mistanken på primæranlegget avkreftes, avkreftes også mistanken i kontaknanleggene og båndleggingen oppheves.

Dersom båndleggingen av primæranlegget oppheves før det har gått tolv måneder, se punkt 1.4.3.2.4.8.1, kan båndleggingen av kontaknanleggene som regel oppheves når brakklegging er gjennomført i tråd med vanlige krav til drift (to måneder).

1.4.3.2.4.8.3 Melderutiner ved avkrefte mistanke

Dersom regionen konkluderer med at mistanken skal avkreftes, skal det meldes på vanlig måte. Regionen og hovedkontoret melder til sine respektive kontakter.

Når båndleggingen på grunn av mistanke om ILA oppheves, skal nettmelding som nevnt i punkt 1.4.3.2.4.4 erstattes med ny nettmelding om at båndleggingen er opphevet. Det informeres om grunnlaget for opphevingen.

1.4.3.2.5 TILTAK VED PÅVISNING AV ILA (DIAGNOSE)

1.4.3.2.5.1 Offisiell påvisning av ILA – bekreftet diagnose

Mattilsynets regiondirektør, eller den direktøren har bemyndiget, bekrefter diagnosen infeksjøs lakseanemi (ILA) ved første gangs påvisning i et anlegg. Når Mattilsynet har bekreftet diagnosen ILA, er det det samme som en offisiell påvisning. For at diagnose skal kunne bekreftes ved første gangs påvisning i et anlegg, skal laboratoriediagnosen infeksjøs lakseanemi være stilt eller bekreftet av Veterinærinstituttet, som nasjonalt referanselaboratorium for ILA. Prøvene skal være tatt ut av Mattilsynet eller den Mattilsynet eventuelt har delegert oppgaven til. Se Vedlegg 3 punkt II for kriterier som legges til grunn for bekreftelse av ILA-diagnose.

E-post med bekreftelse av diagnose sendes hovedkontoret:

Mattilsynets hovedkontor (HK) (Varsling Hovedkontoret: Hendelser@mattilsynet.no)

Hovedkontoret går ut med aktiv informasjon om diagnosen ved å publisere nettmelding og krysse av i sykdomsportal for at sykdomstilfellet kan publiseres på BarentsWatch. Regionen lager utkast til nettmelding (ev. endret nettmelding hvis mistanken er offentliggjort) til hovedkontoret, se også punkt 1.4.3.2.4.4.

1.4.3.2.5.2 Opplysninger ved bekreftet diagnose

Regionen skal ved bekreftet diagnose, som et minimum registrere de opplysninger som er listet opp under punkt 1.4.3.2.3.6 dersom dette ikke ble gjort på mistankestadiet. Dersom opplysningene er registrert skal de gjennomgås og suppleres med eventuelle nye opplysninger.

1.4.3.2.5.3 Pålegging av restriksjoner på anlegg som har påvist ILA

1.4.3.2.5.3.1 Båndlegging av anlegg med påvist ILA

Dersom diagnosen blir bekreftet skal anlegget båndlegges på grunn av påvist ILA. Hvis det på forhånd har vært mistanke om ILA på anlegget, skal det fattes nytt vedtak om båndlegging der grunnlaget for båndlegging endres fra mistanke til påvisning.

Følgende restriksjoner følger direkte av matloven og dyrehelseovervåkingsforskriften når ILA er påvist:

- Forbud mot å føre akvakulturdyr inn eller ut av anlegget (jf. matloven § 19 annet ledd og dyrehelseovervåkingsforskriften § 8).
- Strykeforbud (jf. dyrehelseovervåkingsforskriften § 9).

Restriksjonene gjelder fra det tidspunkt det er grunn til mistanke om ILA, eller fra det tidspunkt diagnosen blir bekreftet hvis det på forhånd ikke har vært mistanke om ILA.

Båndleggingsvedtak: i et tilfelle med påvisning av sykdom som har vesentlige samfunnsmessige konsekvenser, slik ordlyden er i matlovens § 19, skal Mattilsynet utferdige vedtak om båndlegging av virksomheten eller anlegget. ILA er en slik sykdom som har vesentlige samfunnsmessige konsekvenser. Det skal med andre ord fattes et båndleggingsvedtak selv om ovennevnte restriksjoner følger direkte av lovverket og således gjelder fra det tidspunktet det er grunn til mistanke. Fremgangsmåten skal sikre «frys» av situasjonen og gi oppdretter en mulighet til å følge opp sine interesser dersom vedkommende er uenig. Det er regionen som fatter vedtak i første instans om båndlegging ved påvisning av ILA. Oppdretter gis klagerett slik at grunnlaget for diagnose kan bestrides.

I en situasjon med påvisning av ILA, kan akutt fare for smittespredning tilsi at skriftlig forhåndsvarsel unnlates. Båndleggingsvedtaket fattes i slike tilfeller uten forhåndsvarsel. Anlegget skal kontaktes før detaljene i vedtaket fastsettes, se også punkt 1.4.3.2.4.4. Hjemmel for unntak fra forhåndsvarsel er forvaltningslovens § 16 tredje ledd a).

I MATS benyttes valget for vedtak uten forhåndsvarsel. Type vedtak er båndlegging. Når sykdomstilfellet er bekreftet, registreres det som diagnose, eventuelt redigeres det fra mistanke til bekreftet dersom tilfellet er registrert på mistankestadiet.

Det skal fremgå tydelig av overskrift og konklusjon at det er fattet vedtak om båndlegging av anlegget. I konklusjonen skal det klargjøres at båndlegging innebærer forbud mot omsetting, inntak, utsett og flytting.

Vedtaket om båndlegging skal også begrunnes. Se Vedlegg 3 del II for kriterier som legges til grunn for bekreftelse av ILA-diagnose.

Hjemmel: båndleggingsvedtaket hjemles i dyrehelseovervåkingsforskriftens § 3, jf. forordning (EU) 2020/689 art. 60, jf. art. 58 nr. 1 d) og matlovens §§ 19 og 23.

I MATS må dato i felt for når restriksjonene gjelder fra fylles ut for å komme videre. Som nevnt gjelder imidlertid restriksjonene som følger av matlovens § 19 og dyrehelseovervåkingsforskriften § 8 fra det tidspunkt det er grunn til mistanke, uavhengig av båndleggingsbrev.

1.4.3.2.5.3.2 Tilleggsrestriksjoner

I tillegg til restriksjonene som følger av en båndlegging (forbud mot omsetting, inntak, utsett og flytting), kan det være aktuelt å iverksette andre tiltak eller tilleggsrestriksjoner rettet mot anlegget som en følge av at det er påvist ILA. Eventuelle tilleggsrestriksjoner bør tas inn i et eget vedtak og forhåndsvarsles i tråd med forvaltningsloven § 16 første og andre ledd. Dersom det imidlertid er akutt fare for smittespredning og tilleggsrestriksjonen er nødvendig for å unngå spredning av smitte, kan det tale for at tilleggsrestriksjonen tas med i båndleggingsbrevet.

Mattilsynets vedtak skal være nødvendige, forholdsmessige og hensiktsmessige for å oppnå formålet.

Følgende krav rettes mot anlegg med påvist ILA og tas med i båndleggingsbrevet:

- Krav til at informasjonsskilt om smittsom dyresykdom skal henge synlig på anlegget for å opplyse besøkende. Anlegget med utbrudd av ILA skal merkes med skilt om «smittsom dyresykdom». Dette gjøres i forbindelse med båndleggingen. Skiltet skal være satt opp til Mattilsynet aksepterer at det fjernes og vedtaket oppheves. Mattilsynet anskaffer skiltet, og beslutter i samråd med anlegget hvor det skal henge. Hjemmel for vedtak om å opplyse om smittesituasjonen ved hjelp av skilt er matlovens § 6 tredje ledd, jf. § 19 første ledd.

Følgende tilleggskrav kan rettes mot anlegg med påvist ILA

- Ved utbrudd av ILA kan adgang til lokalitet med mistanke eller påvisning begrenses. Det kan besluttes at adgang til anlegget kun skal skje etter anvisning fra Mattilsynet. Dette kan tas med i restriksjonssoneforskriften eller gjøres ved enkeltvedtak. En slik løsning er arbeidskrevende for Mattilsynet, og informasjon kan i det enkelte tilfelle vurderes å være tilstrekkelig.
- Krav om at anlegget gir informasjon om smittesituasjonen til aktører som kommer i berøring med fisken og anlegget (brønnbåter etc.) er tatt inn i mal for restriksjonssoneforskrift § 5. Krav om at slik informasjon også gis i perioden frem til forskrift er på plass, kan vurderes. Hjemmel for vedtak om å opplyse om smittesituasjonen er matlovens § 6 tredje ledd, jf. § 19 første ledd.
- Stamfiskanlegg: det skal vurderes om rogn som er strøket like før mistanke oppsto eller diagnose ble bekreftet, skal destrueres. Dette gjøres ev. ved enkeltvedtak rettet mot stamfiskanlegget. Hjemmel for et slikt vedtak er dyrehelseovervåkingsforskriftens § 9, jf. matlovens § 23.

Det skal prioriteres å få på plass restriksjonssoneforskrift. Se punkt 1.4.3.2.6 for nærmere innhold i restriksjonssoneforskrift og vedlegg 6 for mal for restriksjonssoneforskrift.

1.4.3.2.5.3.3 Forhåndsvarsel om utslakting og destruksjon

Dersom ILA er påvist i anlegget, forhåndsvarsler Mattilsynet enkeltvedtak om utslakting av fisken i anlegget. Utslakting kan være startet opp frivillig, men en slik utslakting kan stoppe opp av ulike årsaker. Med mindre all fisk er slaktet ut frivillig før vi rekker å varsle utslaktingsvedtak, skal Mattilsynet varsle og fatte utslaktingsvedtak med frist.

Forhåndsvarselet bør angi:

- krav om at anlegget innen en kort frist skal legge frem plan for utslakting og smittesanering av anlegget,
- krav om at slakteplan eller destruksjonsplan som skal gjelde for ILA-utbruddet skal godkjennes av Mattilsynet, og
- en foreløpig tidsfrist for når utslakting/avliving/destruksjon skal være gjennomført (endelig frist settes først etter gjennomgang av forslag til slakteplan eller destruksjonsplan, men det er hensiktsmessig at Mattilsynet allerede ved varsel kan si noe om hvilken frist vi mener er forsvarlig). (Se punkt 1.4.3.2.5.5)

Begrunnelse:

Vedtak om utslakting eller destruksjon innen en tidsfrist er et særlig inngripende vedtak. God begrunnelse for hvorfor Mattilsynet mener dette kan bli nødvendig, gis allerede i varselet.

For vedtak om destruksjon eller utslakting bl.a. hjemmel, se nærmere under punkt 1.4.3.2.5.5.

Tvangsmulkt:

I forkant av vedtaket om utslakting/destruksjon der tidsfrist for utslakting/destruksjon gis, vil det være hensiktsmessig å vurdere om det er behov for å forhåndsvarsle bruk av andre virkemidler samtidig. Det kan i enkelte tilfeller være aktuelt å forhåndsvarsle at vedtak om tvangsmulkt vil bli fattet dersom frist ikke overholdes.

Vedtak om illeggelse av tvangsmulkt er et særskilt enkeltvedtak som krever eget forhåndsvarsel. I forhåndsvarsel om tvangsmulkt skal beløp angis, se eget punkt i retningslinje for virkemiddelbruk. For at tvangsmulkt som virkemiddel skal kunne benyttes, må det være reell tid til å gjennomføre kravet fra Mattilsynet om slakting/destruksjon, før tvangsmulkt kan effektueres. Tidsfaktoren er svært viktig her. Bruk av tvangsmulkt må vurderes tidlig i prosessen. Tvangsmulktens størrelse fastsettes under hensyn til hvor viktig det er at pålegget blir gjennomført og hvilke kostnader det antas å medføre. Momenter av betydning vil være laksepris, tilvekst per døgn med fratrukket av fôrkostnad.

1.4.3.2.5.3.4 Restriksjonssone

Det skal opprettes en restriksjonssone rundt anlegget som har fått påvist ILA. Dette gjøres ved forskrift om restriksjonssone med utgangspunkt i mal (se vedlegg 6). En restriksjonssone består som regel av vernesone og overvåkingssone. Se eget punkt 1.4.3.2.6 om reguleringer i restriksjonssoner. Krav til restriksjoner kommer frem i forordning (EU) 2020/689, vedlegg VI, del II, kap. 2, avsnitt 3.

1.4.3.2.5.4 Epidemiologiske undersøkelser

Epidemiologiske undersøkelser som nevnt i punkt 1.4.3.2.4.5 videreføres når diagnosen er bekreftet. Undersøkelsene gjøres i samarbeid med Veterinærinstituttet. Se skjema tatt inn i vedlegg 8.

Resultater av epidemiologiske undersøkelser (endelig utfylt skjema) sendes til Veterinærinstituttet med kopi til fagkoordinator i region og seksjon fiskehelse og fiskevelferd ved hovedkontoret så snart de foreligger, eller senest innen tre måneder etter utbruddet.

Driftsansvarlig på akvakulturanlegget plikter å samarbeide om den epidemiologiske undersøkelsen, jf. matloven § 13 tredje ledd og § 14 første ledd.

For krav til epidemiologiske undersøkelser, se forordning (EU) 2020/689 art. 59.

1.4.3.2.5.5 Pålegg om destruksjon eller utslakting av akvakulturdyr i anlegg med påvist ILA fattes ved enkeltvedtak

1.4.3.2.5.5.1 Matfiskanlegg

Diagnosen skal være bekreftet av regiondirektøren, eller den direktøren har bemyndiget, før det gis pålegg om destruksjon eller utslakting (vedtak om destruksjon eller utslakting etc. skal forhåndsvarsles, se punkt 1.4.3.2.5.3.3). Krav i regelverket til fjerning av smittet fisk er i art. 62 i forordning (EU) 2020/689.

Pålegget skal ha som mål å bekjempe ILA for å hindre smittespredning fra infisert anlegg.

For å sikre at utslakting skjer innen en dato som er forsvarlig slik Mattilsynet ser det, skal det fattes vedtak om utslakting eller destruksjon av fisken. Utslakting kan være startet opp frivillig, men en slik utslakting kan stoppe opp av ulike årsaker. Med mindre all fisken er slaktet ut, skal vi varsle og fatte utslaktingsvedtak med frist.

Pålegg om destruksjon eller utslakting skal inneholde frist for når vedtaket skal være gjennomført:

- Merder der det forekommer fisk som gir grunn til mistanke om ILA, og/eller økt dødelighet der ILA er eller kan være en årsaksfaktor (se momenter under): frist (i form av dato): så snart som mulig.
- Merder der det ikke forekommer fisk som gir grunn til mistanke om ILA, og/eller økt dødelighet der ILA er eller kan være en årsaksfaktor (se momenter under): frist (i form av dato): kan, basert på vurdering av smitterisiko, bli stående lenger.

Vedtaket skal angi en dato for når hele anlegget skal være tømt. Vedtaket skal også være tydelig på at utvikling i merder slik at det etter hvert forekommer fisk som nevnt i første kulepunkt, skal føre til at fisken slaktes så snart som mulig.

Frist under andre kulepunkt forutsetter at risiko for videre spredning av ILA til andre oppdrettsanlegg og/eller viltlevende bestander av mottakelige arter, er lav.

Vedtaket om utslakting/destruksjon der frist settes, bør ta utgangspunkt i anleggets beredskapsplan, jf. krav om beredskapsplan i akvakulturdriftsforskriftens § 7. For at beredskapsplanen skal kunne danne grunnlag for utslakting ved ILA, skal den inneholde en skriftlig vurdering av risiko for smittespredning. Foreligger det ikke en realistisk plan for anlegget som kan danne grunnlag for Mattilsynets vedtak om utslakting/destruksjon i en situasjon med fare for smittespredning fra anlegget, skal Mattilsynet fastsette frist uten ytterligere forsinkelse.

Momenter som skal vurderes når fristen settes er:

- Klinisk bilde, dødelighet og eventuelle laboratoriefunn.
- Tilstedeværelse av og nærhet til annen akvakulturvirkosomhet med laksefisk i nærområdet, og særlig anlegg med driftssamarbeid.
- Tidspunkt for planlagt og pålagt utslakting, inkludert tempo og rekkefølge, av andre anlegg i nærområdet.
- Tetthet av anlegg og avstand mellom anlegg samt strømforhold og båttrafikk.

Ved vurdering av smittefare for å godta valg av slakteri må en ta hensyn til:

- Slaktekapasitet.
- Kapasitet for håndtering og behandling (ensilering) av animalske biprodukter.
- Avstand til aktuelle slakterier.
- Transportruter til aktuelle slakterier.
- Risiko ved transport til slakteri.

Det kan i helt særskilte tilfeller være aktuelt å pålegge slakting ved et annet slakteri enn det som er utpekt i anleggets plan (se punkt 1.4.3.2.5.3.3). Mattilsynets vedtak skal være nødvendige, jfr. matlovens § 23. Dersom en vurdering av forholdsmessighet tilsier at fisken ikke bør fraktes lenger enn til nærmeste slakteri på grunn av smittesituasjonen, kan et slikt pålegg være nødvendig inngripen fra Mattilsynets side. Kostnadene ved et slikt pålegg for alle involverte aktører og eventuelle andre ulemper, i tillegg til oven nevnte momenter, må vurderes. Bruk av annet slakteri enn det som er utpekt i slakteplan må begrunnes særskilt, særlig med tanke på forholdsmessighet.

Mattilsynet skal kontrollere at valgte slakteri har godkjenning (jf. krav i forskriftsmal § 7), se krav til godkjenning av sanitetsslakteri i forordning (EU) 2020/691 art. 11, jf. dyrehelseforordningens art. 179. Det skal som hovedregel ikke tillates slakting av ILA-fisk ved anlegg som innehar dispensasjon fra krav til avløpsbehandling eller av andre grunner ikke har dette i orden.

Praktisk mulig

Det må være praktisk mulig å gjennomføre utslakting/destruksjon på en smitte- og velferdsmessig forsvarlig måte innen fristen som settes i vedtaket.

Vedtak om både utslakting og destruksjon

Vedtaket bør omfatte både utslakting og destruksjon. Destruksjon kan til slutt være det eneste alternativ dersom smittet fisk skal kunne fjernes raskt nok.

Hjemmel

Dersom restriksjonssoneforskrift er fastsatt, hjemles vedtak om utslakting i denne. Hvis ikke hjemles vedtaket i dyrehelseovervåkingforskriftens § 3, jf. forordning (EU) 2020/689 art. 62.

Tillatelse

Merk at forordning (EU) 2020/689 art. 62 nr. 3 slår fast at slakting/destruksjon skal skje under offentlig tilsyn og skal ikke iverksettes før Mattilsynet har gitt sin tillatelse.

Kunnskapsstøtte

Mattilsynet skal vurdere om kunnskapsstøtte skal kobles inn, dersom dette ikke forsinker nødvendig utslakting/destruksjon.

Begrunnelse

Vedtaket om utslakting/destruksjon innen en frist er et særlig inngripende vedtak. God begrunnelse for hvorfor Mattilsynet mener dette er nødvendig skal gis.

Klage

Eventuell klage skal ikke gis oppsettende virkning på gjennomføring av tiltak dersom det pga. smittefare ikke er tilrådelig.

Mobilt slakteri

Merk at slakteriforskriften gjelder også for slakting av fisk til biprodukter, jfr. definisjon av slakting i slakteriforskriftens § 3 (omtalt som destruksjon av fisk ellers i dokumentet). Dette vil kunne være tilfellet for slakting av fisk i eller ved anlegget utført av mobile slakterier.

1.4.3.2.5.5.2 Særskilt om pålegg om destruksjon eller fjerning i stamfiskanlegg

Dersom det påvises ILA i et stamfiskanlegg, skal som hovedregel all fisk og kjønnsprodukter fjernes/destrueres omgående. Unntak kan vurderes i de tilfeller der det kan dokumenteres at anlegget har et reelt smitteskille og at fisken i enkeltavdelinger ikke er smittet. Det skal vurderes destruksjon/fjerning også av kjønnsprodukter av fisk som ble strøket like før mistanke oppsto.

1.4.3.2.5.5.3 Særskilt om pålegg om destruksjon eller fjerning i settefiskanlegg

Dersom det påvises ILA i et settefiskanlegg, skal som hovedregel all fisk fjernes/destrueres omgående. Unntak kan vurderes i de tilfeller der det kan dokumenteres at anlegget har et reelt smitteskille og at fisken i enkeltavdelinger ikke er smittet.

1.4.3.2.5.6 Tilsyn i anlegg med påvist ILA

Anlegg med bekreftet diagnose bør inspiseres av Mattilsynet minimum en gang hver måned inntil alle akvakulturdyr er destruert eller slaktet ut. Avhengig av smittesituasjonen kan det være aktuelt med inspeksjon oftere enn en gang per måned. Det skal ved inspeksjon legges særlig vekt på tilsyn med dødelighet og obduksjon av døde akvakulturdyr eller svimere for å følge med om det er spredning av ILA til nye merder. Ved tegn på eller mistanke om sykdom skal fisken prøvetas. Svar på laboratorieprøver sjekkes og følges opp. Legg videre vekt på tilsyn med dødelighet og dødfiskhåndtering, oppfølging av destruksjon eller utslakting, reingjøring/desinfeksjon og journalføring. Ta kontakt med Veterinærinstituttet dersom det er usikkerhet om det er aktuelt å ta prøver.

1.4.3.2.5.7 Håndtering av biprodukter fra fisk i anlegg med ILA

1.4.3.2.5.7.1 I akvakulturanlegget

Fisk som dør i anlegget og animalske biprodukter av disse er kategori 2-materiale i biproduktforordningen. Kategori 2-materiale kan ikke gå til fôr til matproduserende dyr. Akvakulturdriftsforskriften har krav om kverning og ensilering av fisk som dør i anlegget og biprodukter av disse. Videre behandling av biprodukter fra fisk skal skje i tråd med bestemmelsene i biproduktforordningen.

1.4.3.2.5.7.2 I slakteri eller tilvirkingsanlegg

Biprodukter fra fisk fra akvakulturanlegg med ILA som slaktes for konsum er kategori 3-materiale og skal behandles i tråd med bestemmelsene i biproduktforordningen. Det skal sikres, om nødvendig gjennom enkeltvedtak, at biprodukter fra ILA-fisk ikke utgjør en smitterisiko, jf. matlovens § 17 (om innsatsvaretrygghet) og matlovens § 19 (om aktsomhet i forhold til dyrehelse).

1.4.3.2.5.8 Annet avfall

Alt annet avfall som har eller kan ha vært i kontakt med fisk, og brukt emballasje som ikke kan desinfiseres, skal betraktes som smittefarlig. Behandling, slik at det ikke fører til fare for smittespredning, skal vurderes. Kasserte oppdrettsnøter og annet utstyr som ikke skal benyttes videre i oppdrettssammenheng, er å betrakte som smittefarlig avfall og skal behandles i samsvar med regelverket som gjelder for slikt avfall (krav følger av akvakulturdriftsforskriften).

1.4.3.2.5.9 Brakklegging av anlegg med påvist ILA

Brakkleggingstiden skal som hovedregel være tre måneder for anlegg med påvist ILA. Brakkleggingstidens lengde kan vurderes kortere eller lengre ved spesielle smitemessige forhold. For brakklegging av andre anlegg, se punkt 1.4.3.2.4.8.1, 1.4.3.2.4.8.2 og 1.4.3.2.9.1. Se Mal for restriksjonssoneforskrift, som har med krav om brakklegging.

1.4.3.2.6 RESTRIKSJONSSONER

Ved påvisning av ILA opprettes det en restriksjonssone rundt anlegget der særskilte tiltak skal gjelde. Et restriksjonssone består av vernesone og overvåkingssone. Et restriksjonssone må fastsettes som forskrift.

Ved opprettelsen av en restriksjonssone i et område som eventuelt har sykdomsfri status, vil hele restriksjonssonen og alle anleggene i sonen miste sin sykdomsfrie status.

Ved opprettelsen av en restriksjonssone i et område som eventuelt har helsestatus som godkjent utryddelsesprogram, blir statusen uendret.

1.4.3.2.6.1 Forskrift om restriksjonssone

Dersom det er behov for tiltak som gjelder en ubestemt gruppe aktører (for eksempel ulike fartøy) vil restriksjoner som skal gjelde for området rundt utbruddet bli fastsatt ved forskrift. Dette skjer når diagnosen er bekreftet (se punkt 1.4.3.2.5.1). Slike forskrifter fastsettes som en hasteforskrift, det vil si en forskrift uten høring, ettersom det haster å få tiltakene på plass pga. smittefare.

Restriksjonssoneforskrifter baseres på en forskriftsmal (se vedlegg 6). Behovet for å fastsette restriksjonssoneforskriften som en hasteforskrift, kan være aktuelt både ved første utbrudd av ILA og ved eventuelt nytt utbrudd i gjeldende restriksjonssone som innebærer en justering av virkeområdet for forskriften. Hovedkontoret har fullmakt til å fastsette lokale forskrifter om sykdomsbekjempelse.

Berørte parter rett til å bli hørt blir ivaretatt gjennom at forskriftsmalen som benyttes har vært sendt på høring, og innspill til forslaget til mal vurdert før malen ble fastsatt. Lojalitet til malen er viktig av hensyn til forutsigbarhet. Mattilsynet skal derfor normalt ikke fravike malen ved enkeltforskrifter. Imidlertid vil det forekomme tilfeller ved et enkeltutbrudd der det må gjøres enkelte endringer for å tilpasse den til lokale forhold, for å sikre best mulig bekjempelse av ILA. Begrunnelse for eventuelle tilpasninger til hørt mal vil bli klargjort ved publisering av fastsatt restriksjonssoneforskrift.

Regionen skal så snart som mulig etter bekreftet diagnose, sende forslag til sonenes utbredelse og ev. tilleggskrav eller endringer utover det som kommer frem i mal for restriksjonssoneforskrift til hovedkontoret. Veterinærinstituttet skal som hovedregel kontaktes for smittespredningsmodellering. Forslag til forskrift skal følges av kart som viser sonenes utstrekning. Kart kan bestilles fra Veterinærinstituttet.

Når utkast til forskrift er klart, sender hovedkontoret begrunnet anmodning om unnlatt høring til Mattilsynets administrerende direktør i samsvar med instruks om utredning av statlige tiltak (utredningsinstruksen) punkt 1.4, jf. forvaltningsloven § 37 fjerde ledd bokstav b. Utbrudd av ILA anses som et spesielt forhold som gjør det nødvendig å fravike kravene i instruks om utredning av statlige tiltak. Anmodningen er begrunnet i hensynet til å hindre videre smittespredning av ILA, samt bekjempe utbruddet av sykdommen. For å oppnå dette er det viktig at nødvendige og effektive tiltak iverksettes så raskt som mulig etter stadfesting av diagnose. Tar det tid før forskriften fastsettes, vil det påvirke effektiviteten av forskriften og tiltakene som følger av den.

Hovedkontoret ferdigstiller forslag til forskrift, herunder sonenes utstrekning, og sender så forskriften til avdelingsdirektør i Mattilsynet, avdeling regelverk og kontroll, for fastsettelse. Etter at forskriften er fastsatt sender hovedkontoret forskriften til kunngjøring i Lovdata, informerer Veterinærinstituttet som oppdater kartløsningene og sender ut nettmelding med informasjon om at forskriften er fastsatt.

Etter at en restriksjonssoneforskrift er fastsatt skal regionen vurdere om det er aktuelt å kalle inn til et informasjonsmøte med representanter for akvakulturanlegg og akvakulturrelaterte virksomheter. På møtet informeres det om de tiltakene som er iverksatt, herunder restriksjonssoneforskriften og utstrekningen av restriksjonssonet.

1.4.3.2.6.2. Endring av restriksjonssoneforskrift etter at forskriften er fastsatt

Berørte parter som ser behov for endring av en fastsatt restriksjonssoneforskrift, kan sende innspill til Mattilsynet. Innspillene vil bli vurdert og fulgt opp. Dersom Mattilsynet ser at det vil være nødvendig, eller hensiktsmessig og forholdsmessig, kan det gjøres tilpasninger og endringer i den fastsatte restriksjonssoneforskriften. Innspill til en fastsatt restriksjonssoneforskrift sendes til den

aktuelle regionen. Regionen vurderer innspillet, før det oversendes hovedkontoret for behandling. Mattilsynet kan ikke gjøre endringer som er i strid med Norges internasjonale forpliktelser.

En endring av forskriften, med bakgrunn i innspill og en grundigere kartlegging, gjøres til gjenstand for høring. Det er kun hasteaspektet som kan begrunne unnlatt høring av restriksjonssoneforskrifter.

1.4.3.2.6.3 Utstrekning av vernesonen

Som grunnlag for vernesonens utstrekning skal det ligge en vurdering av reell smitterisiko. Det skal legges avgjørende vekt på sykdomspåvisninger, dødelighet, forekomsten av ulike akvakulturvirkosomheter i området, avstandsforhold og trafikk av ulike slag mellom disse, bruk av felles landbase eller utstyr, topografiske og hydrografiske forhold i området, og andre risikofaktorer som er blitt identifisert gjennom smittekartlegging eller epidemiologiske undersøkelser.

En vernesone skal være minst 5 km i radius fra smittet anlegg. Dette minstekravet til utstrekning av en vernesone følger av forordning (EU) 2020/689 art. 58, som viser til vedlegg VI, del II, kap. 2 avsnitt 3 nr. 2 bokstav b) i) og er en internasjonal forpliktelse. En vernesone for ILA i Norge skal som hovedregel være mellom 5 og 10 km fra smittet anlegg. Mattilsynet kan stille strengere krav enn det som følger av minstekravene til en vernesone dersom forholdene tilsier det. Lokale forhold kan tilsa at det er nødvendig med en vernesone som er større enn 10 km for å kontrollere utbruddet.

1.4.3.2.6.4 Utstrekning av overvåkingssonen

Overvåkingssonens utstrekning skal fastsettes på grunnlag av epidemiologiske forhold med vekt på mulig smittekontakt, transportveier, topografiske og hydrografiske forhold i området.

Overvåkingssonen skal være minst 10 km i radius fra anlegg med påvist ILA. Dette minstekravet til utstrekning av en overvåkingssone følger av forordning (EU) 2020/689 art. 58, som viser til vedlegg VI, del II, kap. 2 avsnitt 3 nr. 2 bokstav b) ii) og er en internasjonal forpliktelse. En overvåkingssone for ILA i Norge skal som hovedregel være mellom 10 og 20 km fra anlegg med påvist ILA. Mattilsynet kan stille strengere krav enn det som følger av minstekravene til en overvåkingssone dersom forholdene tilsier det. Lokale forhold kan tilsa at det er nødvendig med en overvåkingssone som er større enn 20 km for å kontrollere utbruddet.

1.4.3.2.6.5 Landbaserte settefisk-/yngelanlegg

Dersom landbaserte settefisk-/yngelanlegg har sikre smitteskiller og smittefaren er minimal, inkluderes ikke slike anlegg i restriksjonssonen. Landbaserte settefiskanlegg som tar inn vann fra en kilde hvor det ikke er oppgang av anadrom fisk, eller som behandler inntaksvannet i tråd med gjeldende krav, vil som regel ikke bli omfattet av restriksjonssoneforskriften. Det forutsetter at smittefaren for øvrig er minimal.

1.4.3.2.6.6 Tilsyn med akvakulturanlegg i restriksjonssonen

Innenfor restriksjonssonen skal Mattilsynets personell prioritere følgende oppgaver:

1.4.3.2.6.6.1 Intensivert tilsyn og prøveuttak

Mattilsynet skal gjennomføre intensivert tilsyn med alle anlegg med laksefisk i sjø innenfor restriksjonssonen.

I akvakulturanlegg innenfor vernesonen med arter som er mottakelige for ILA (laks, regnbueørret og ørret), og som ikke offisielt er erklært som infisert med ILA, skal Mattilsynet gjennomføre månedlige inspeksjoner med undersøkelser som beskrevet i Vedlegg 3 punkt III.

Positive RT-qPCR-analyser følges opp på samme måte som ved mistanke om ILA, se punkt 1.4.3.2.4.7.

1.4.3.2.6.6.2 Driftsplaner

Ved opprettelse av restriksjonssoner, vil kravene overstyre tidligere godkjente driftsplaner for oppdrettsanlegg i restriksjonssonen. En konsekvens av dette, kan være at driftsplanene må gjennomgås på ny både for disse og andre anlegg som blir berørt av endrete driftsplaner.

1.4.3.2.6.6.3 Godkjenning av vask og desinfeksjon

Etter at anleggene innenfor vernesonen er tømt for laksefisk, skal regionen lokalt inspisere og godkjenne utført rengjøring og desinfeksjon. Se vedlegg 5 som kan være til støtte ved vurdering av rengjøring/desinfeksjon.

Utstyr og installasjoner som tas på land for rengjøring, desinfeksjon og ev. noen dagers tørking, kan flyttes ut av vernesonen etter godkjenning fra Mattilsynet. Utstyr og installasjoner som ikke kan tas på land for vask og desinfeksjon, må som regel brakklegges like lenge som anlegget.

1.4.3.2.6.7 Tiltak overfor annen virksomhet i vernesonen, eller virksomheter som har kontakt med anlegg i vernesonen

Restriksjonssoneforskriften skal omfatte de viktigste tiltakene som myndighetene må iverksette ved påvist ILA. Mattilsynet skal i en situasjon med påvist ILA vurdere hvorvidt det er riktig å fatte vedtak overfor annen akvakulturelatert virksomhet som representerer en smitterisiko, som for eksempel dykke- og servicefirmaer, ensilasjetransporter og avlusingsteam m.m. Virksomhet som representerer smittefare, kan foreslås regulert i restriksjonssoneforskriftens § 9 eller ved enkeltvedtak med hjemmel i matloven § 23 jf. matlovens §§ 2 og 4. Se også vedlegg 5 for informasjon om desinfeksjon.

Bestemmelser rettet mot notvaskeri, slakteri og tilvirkingsanlegg er tatt inn i mal for restriksjonssoneforskrift.

1.4.3.2.6.8 Transport i og ut av restriksjonssoner

Krav til transport av fisk reguleres generelt av forskrift 17. juni 2008 nr. 820 om transport av akvakulturdyr. I tillegg kan Mattilsynet regulere transporten som foregår i området som reguleres med restriksjonssoneforskrift, med tanke på å hindre smittespredning av ILA. Forskriftens § 8 vedtar en rekke reguleringer knyttet til transport. I tillegg hjemler § 8 sjettede ledd de enkeltvedtak som skal rettes mot transportør. Vanligvis stiller Mattilsynet krav om godkjent transportrute, lukket brønn, behandling av transportvann, behandling av biprodukter eller dødfisk, vask og desinfeksjon.

Dersom fisk fra vernesonen må slaktes ved et slakteri utenfor restriksjonssonen, må transporten gå helt lukket når den går ut av vernesonen.

1.4.3.2.6.8.1 Tilsyn med transport av fisk

Flytting av fisk fra anlegg med påvist ILA skal skje etter tillatelse fra Mattilsynet. Ved transport av slik fisk skal det stilles vilkår om transportrute, om lukking av brønn og om at transportenheten før oppstart skal inspiseres av Mattilsynet. Strekker transportoppdraget seg i tid utover en måned, skal transportmiddelet inspiseres igjen minimum en gang hver måned. Tilsvarende vilkår kan stilles ved transport av fisk fra andre anlegg i vernesonen dersom dette anses nødvendig.

1.4.3.2.6.8.2 Fôrtransport

Transport og levering av fiskefôr i vernesonen skal i henhold til forskriftsmal skje etter Mattilsynets anvisning. Dersom anvisning i det konkrete tilfelle antas ikke å være tilstrekkelig, fattes det enkeltvedtak overfor anlegget med ILA for å regulere fôrtransporten.

Hovedregelen bør være at fôrbåter ikke går direkte til andre anlegg etter å ha vært på anlegg med mistanke eller påvisning av ILA.

1.4.3.2.7 KRAV TIL SLAKTERI OG TILVIRKINGSANLEGG

1.4.3.2.7.1 Tillatelse til valg av slakteri og tilvirkingsanlegg

Fisk skal ikke tas ut av akvakulturanlegg i vernesonen uten tillatelse fra Mattilsynet (se forskriftsmal § 4). Mattilsynet skal i en slik tillatelse akseptere valg av slakteri eller virksomhet som tar imot fisk fra vernesonen (se punkt 1.4.3.2.5.5 om slakting/destruksjon). For å unngå fare for smittespredning skal det sikres at slakteriet/tilvirkingsanlegget oppfyller krav til sanitetsslakterier, se krav til godkjenning av sanitetsslakteri forordning (EU) 2020/691 art. 11, jf. dyrehelseforordningens art. 179. Har slakteriet/tilvirkingsanlegget dispensasjon fra krav om avløpsbehandling kan anlegget som hovedregel ikke benyttes for slakting/tilvirking av ILA-fisk.

Mal for restriksjonssoneforskrift setter krav til slakterier og tilvirkingsanlegg, men åpner for at unntak eller alternative løsninger kan tillates av Mattilsynet (for slaktemerd og behandling av

transportvann). Dersom det er aktuelt å regulere dette på en annen måte enn i malen, kan det komme frem som et forslag til forskrift som avviker fra malen. Begrunn i oversendelsen til hovedkontoret hvorfor endringene til mal ønskes.

Slakteriet eller tilvirkingsanlegget bør ligge nær det berørte akvakulturanlegget. Akvakulturdyr fra smittet anlegg slaktes i de fleste tilfeller på slakteri eller liknende virksomhet oppgitt i anleggets beredskapsplan (dette er hovedregelen fordi slakting og transport skal være vurdert ved godkjenning av etableringssøknad fra anlegget). Mattilsynet kan imidlertid unntaksvis pålegge slakting på slakteri som gir minst risiko for smittespredning, der et slikt pålegg anses som nødvendig. Pålegget skal være forholdsmessig. Vi har vanligvis ikke stilt et slikt krav ved bekjempelse av ILA, så begrunnelsen må være velbegrunnet, se også punkt. 1.4.3.2.5.5.

Slakteri som slakter fisk fra akvakulturanlegg med påvist eller mistanke om forekomst av ILA skal normalt ikke gis tillatelse til å oppbevare fisk fra andre akvakulturanlegg i slaktemerd eller slakte fisk fra andre akvakulturanlegg samtidig.

Mattilsynet skal inspisere slakteriet før oppstart av slakting og vurdere om vilkårene for gitt godkjenning er oppfylt.

Slakteri som slakter fisk fra akvakulturanlegg med påvist ILA skal i henhold til krav i forskriftsmal melde til Mattilsynet om hvor fisken sendes til eventuell tilvirking. Mattilsynet lokalt der fisken slaktes, melder så til Mattilsynet i mottaksområdet om ankomst av fisk til tilvirking. Også tilvirkingsanlegget som mottar akvatiske dyr skal ha melding om dette.

1.4.3.2.7.2 Tilsyn

Mattilsynet skal føre tilsyn med slakteprosessen minimum en gang hver måned. Videre tillatelse til slakting av fisk fra vernesonen, baseres på resultatet av inspeksjonen ved slakteriet. Mattilsynet må ha gitt tillatelse før det igjen kan slaktes annen fisk ved slakteriet.

1.4.3.2.7.3 Krav til slakteri/tilvirkingsanlegg utenfor restriksjonssonen

Slakteri/tilvirkingsanlegg som er lokalisert utenfor restriksjonssonen og som benyttes for slakting av fisk fra sonen, er inkludert i restriksjonssoneforskriftens virkeområde iht. mal. Dette innebærer at de er direkte underlagt kravene i restriksjonssoneforskriften. Det er særlig viktig at slakterier/tilvirkingsanlegg utenfor det lokale området som har utbrudd som blir benyttet for slakting av fisk med ILA, blir informert av Mattilsynet om restriksjonene som gjelder.

1.4.3.2.8 KRAV TIL NOTVASKING OG TILSYN MED NOTVASKERIER

Restriksjonssoneforskriften inkluderer notvaskerier som rengjør nøter fra vernesonen i virkeområdet og stiller dermed direkte krav til notvaskerier, selv om disse er geografisk lokalisert utenfor restriksjonssonen. Akvakulturanlegget skal i henhold til forskriftsmal melde fra til Mattilsynet

minst to virkedager før nøtter transporteres ut av området. Mattilsynet lokalt som fører tilsyn med anlegget som har ILA, skal deretter sørge for å informere Mattilsynet der notvaskeriet ligger. Det skal føres tilsyn med at notvaskeriet følger kravene i restriksjonssoneforskriften.

1.4.3.2.9 OPPHEVELSE AV RESTRIKSJONSSONEN

1.4.3.2.9.1 Opphevelse av vernesonen

Vernesonen skal ikke oppheves før all laksefisk i vernesonen er slaktet ut, anlegg og utstyr er forskriftsmessig rengjort og desinfisert, og etter at alle anlegg som har hatt laksefisk har vært gjennom en tilfredsstillende brakkleggingsperiode. Denne brakkleggingsperioden skal som hovedregel være minimum:

- a) tre måneder på anlegg der ILA er mistenkt/påvist.
- b) felles brakklegging av akvakulturanlegg med laksefisk innenfor vernesonen i minimum to måneder.

Vernesonen kan deretter oppheves og gjøres om til en overvåkingszone.

Opphevelse av vernesonen innebærer endring av forskriften og kan kun gjøres ved forskrift. Regionen oversender utkast til endringer til hovedkontoret (se eksempel på et slikt notat i vedlegg 8). Så lenge opphevelse av vernesonen skjer i tråd med forskriftsteksten i restriksjonssoneforskriften trenger endringen ikke høres. Kart som viser den nye restriksjonssonen etter endring (kun med overvåkingszone) skal vedlegges oversendelsen (kart kan bestilles fra VI).

1.4.3.2.9.2 Opphevelse av den opprinnelige overvåkingssonen

Samtidig som vernesonen oppheves og gjøres om til en ny overvåkingszone, skal som hovedregel den opprinnelige overvåkingssonen oppheves. I visse tilfeller kan det imidlertid være nødvendig at den opprinnelige overvåkingssonen opprettholdes helt eller delvis. Regionen må sammen med seksjon fiskehelse og fiskevelferd på hovedkontoret, i hvert enkelt tilfelle, vurdere hvilken utbredelse av overvåkingssonen som gir tilstrekkelig smittekontroll.

1.4.3.2.9.3 Opphevelse av restriksjonssoneforskriften

Restriksjonssoneforskriften kan tidligst oppheves to år etter at vernesonen ble opphevet og omgjort til overvåkingszone. Opphevelse av restriksjonssoneforskriften vil normalt følge av forskriften, og skje automatisk.

1.4.3.2.10 KOMMUNIKASJON

Informasjon rettet mot næring og publikum skal være åpen og redelig. Det enkelte ledd i organisasjonen er ansvarlig for kommunikasjon med eksterne instanser i sitt ansvarsområde.

- Varsling innad i Mattilsynet og internasjonalt, se punkt 1.4.3.2.3.
- Informasjonsmøte mistankestadiet, se punkt 1.4.3.2.4.4.
- Informasjon til anlegg om publisering av sykdomstilfellet i kart, se punkt 1.4.3.2.4.4.
- Nettmelding om mistanke, se punkt 1.4.3.2.4.4.
- Nettmelding om diagnose, se punkt 1.4.3.2.5.1.
- Berørte parter kan gi innspill til Mattilsynet dersom de mener at det bør gjøres endringer i en fastsatt restriksjonssoneforskrift, se punkt 1.4.3.2.6.2.
- Informasjon til slakterier/tilvirkingsanlegg, se punkt 1.4.3.2.7.3.
- Informasjon til Mattilsynet der notvaskeri ligger, se punkt 1.4.3.2.8.

Vedlegg 1 (til ILA-plan)

TILTAKSKORT

Vedlegg 2 (til ILA-plan)

ANBEFALT SJEKKLISTE FOR BEREDSKAPSPLAN ILA

Handling	Punkt i beredskapsplanen	Handlingsnivå	Gjennomført (X)
Varsle	1.4.3.2.3	Region og HK	
Vurdere behovet for stab/sette stab	1.4.3.2.3.2	HK/Region	
Pålegge restriksjoner (båndlegge)	1.4.3.2.4.3	Region	
Epidemiologiske undersøkelser	1.4.3.2.4.5 og 1.4.3.2.5.4	Region i samarbeid med VI og HK	
Bekreftede diagnose	1.4.3.2.5.1	Regiondirektør (eller bemyndiget)	
Forhåndsvarsle og pålegge utslakting/destruksjon	1.4.3.2.5.3.3 og 1.4.3.2.5.5	Region	
Vurdere/vedta krav om desinfeksjon ved inngang og adgangskontroll	1.4.3.2.5.3.2	Region	
Opprette restriksjonssone gjennom hasteforskrift	1.4.3.2.6.2	HK (etter innspill fra region og etter beslutning om unnlatt høring fra adm.dir.)	
Endre/oppheve restriksjonssoneforskrift	1.4.3.2.9	HK (etter innspill fra region)	
Informasjon/kommunikasjon	1.4.3.2.4.4, 1.4.3.2.5.1 og 1.4.3.2.10	Region og HK	
Revidere beredskapsplan	1.4.3.2.1.1	HK	

Intensivert tilsyn	Punkt i beredskapsplanen	Gjennomføringsnivå	Gjennomført/ igangsatt/ ikke relevant
Tilsyn med og prøveuttak i anlegg med mistanke om ILA	1.4.3.2.4.7 og Vedlegg 3 punkt I	Region	
Avkrefte mistanke	1.4.3.2.4.8 og Vedlegg 3 punkt I	Region	
Epidemiologiske Undersøkelser	1.4.3.2.4.5 og 1.4.3.2.5.4	Region i samarbeid med VI og HK	
Tilsyn med akvakulturanlegg med påvist ILA	1.4.3.2.5.6	Region	
Tilsyn med og prøveuttak i anlegg i vernesonen	1.4.3.2.6.6.1 og Vedlegg 3 punkt III	Region	
Tilsyn med anlegg i overvåkingssonen	1.4.3.2.6.6.1 og Vedlegg 3 punkt IV	Region	
Tillaging og innsending av prøver	Vedlegg 3 punkt V og VI	Region (i samråd m. VI)	
Tilsyn og godkjenning av vask og desinfeksjon	1.4.3.2.6.6.3 og Vedlegg 5	Region	

Tilsyn med annen virksomhet	1.4.3.2.6.7	Region	
Tilsyn med transport	1.4.3.2.6.8.1	Region	
Tilsyn med slakteri og tilvirkingsanlegg	1.4.3.2.7.2	Region der aktuell virksomhet ligger	
Tilsyn med notvaskerier	1.4.3.2.8	Region der vaskeriet ligger	

Vedlegg 3 (til ILA-plan)

RUTINER FOR TILSYN OG PRØVEUTTAK:

I. Tilsyn og prøveuttak ved mistanke om ILA i akvakulturanlegg

Ved mistanke om ILA på grunnlag av kriteriene under/i punkt 1.4.3.2.4.2 a) eller b) skal kvalifisert personell i Mattilsynet (fiskehelsebiolog eller veterinær) gjennomføre undersøkelser i det aktuelle anlegget for å utelukke eller bekrefte forekomst av ILA.

Slike primæranlegg med mistanke om ILA bør inspiseres av Mattilsynet minimum en gang hver måned inntil mistanken enten er utelukket, eller anlegget er tømt for fisk. Det vil som hovedregel ikke være nødvendig å gjennomføre tilsvarende prøvetaking i kontakthanlegg, med mindre det er overført levende laksefisk fra primæranlegget og det er grunn til å mistenke ILA hos denne fisken ved tidspunkt for overføring.

Følgende fremgangsmåter for kontroll, prøvetaking og testing skal benyttes:

Den offisielle undersøkelsen skal omfatte minst én helsekontroll og én prøvetaking av ti døende fisk dersom det observeres kliniske tegn eller tegn post mortem som er forenlige med ILA.

Overvåkingsprøvene skal være risikobaserte. Det betyr at det er syk og svak fisk som skal prøvetas, særlig svimere eller sturende fisk som ikke er interessert i fôr. Prøvene for ILA-overvåking tas fra svimere som har vokst normalt og fra «litt rufsete fisk», men ikke fra taperfisk med mindre de viser symptom på ILA (bl.a. anemi, blødninger og sirkulasjonsforstyrrelse). Det vil være behov for å obdusere en del fisk på anlegget for å sikre prøver fra fisk med tegn på ILA.

Dersom det ikke observeres kliniske tegn eller tegn post mortem som er forenlige med ILA, skal helsekontrollen følges av en målrettet prøvetaking av minst 30 døende fisk eller nylig død fisk med normal konstitusjon i samsvar med følgende:

- a) Dersom atlantisk laks er blant de mottakelige artene på stedet, skal prøver fra atlantisk laks prioriteres. Dersom det ikke er atlantisk laks på anlegget, skal det tas prøver av andre mottakelige arter.
- b) Dersom det benyttes mer enn én vannkilde til fiskeproduksjon, skal fisk fra alle vannkilder inngå i prøven.
- c) Fisken som velges, skal omfatte fisk som er tatt ut på en slik måte at alle produksjonenheter og fiskegrupper er proporsjonalt representert. Dersom det ikke er mulig å ta prøver fra alle produksjonenheter og fiskegruppene, skal de 30 fiskene tas fra et representativt utvalg, og hvor sannsynligheten for å påvise eventuell smitte er størst.

Kun døende eller nylig død fisk, som ikke viser tegn til å gå i oppløsning, skal velges ut for prøvetaking. Fisk med symptomer på anemi, blødninger eller andre kliniske tegn til sirkulasjonsforstyrrelser prioriteres.

Vevsmaterialet som skal undersøkes, skal være:

- a) histologi: fornyre, lever, hjerte, bukspyttkjertel, tarm, milt og gjeller,
- b) immunhistokjemi: midtnyre og hjerte, herunder klaffer og bulbus arteriosus,
- c) RT-qPCR-analyse: midtnyre og hjerte,
- d) viruskultur: midtnyre, hjerte, lever og milt.

En mistanke om ILA kan utelukkes dersom tester og kontroller i en periode på tolv måneder fra datoen for mistanken ikke viser ytterligere tegn på forekomst av ILA.

II. Offisiell påvisning av ILA – bekreftelse av ILA

Dersom undersøkelser fra RT-qPCR gir positivt resultat med hensyn til HPR-deletert ILAV, skal ytterligere prøver analyseres i samsvar med forordning (EU) 689, vedlegg VI, del II, kap. 2, avsnitt 5, punkt 3 b).

Dersom det observeres kliniske forandringer, betydelige patologiske forandringer eller gjøres histopatologiske funn som er forenlige med ILA, må funnene bekreftes ved viruspåvisning ved hjelp av to diagnostiske metoder med uavhengige påvisningsprinsipper, se forordning (EU) 689, vedlegg VI, del II, kap. 2, avsnitt 5, punkt 3 c).

III. Tilsyn med akvakulturanlegg i vernesonen

I akvakulturanlegg innenfor en etablert vernesone for ILA, med arter som er mottakelige for ILA (laks, regnbueørret og ørret) og som ikke offisielt er erklært som infisert med ILA, skal Mattilsynet gjennomføre månedlige inspeksjoner med undersøkelser.

Undersøkelsene skal omfatte minst følgende elementer:

- a) Innsamling av prøver til testing av minst ti døende fisk dersom det observeres kliniske tegn eller tegn post mortem som er forenlige med ILA, eller minst 30 fisk dersom det ikke observeres kliniske tegn eller tegn post mortem.
  - i. Dersom atlantisk laks er blant de mottakelige artene på stedet, skal prøver fra atlantisk laks prioriteres. Dersom det ikke er atlantisk laks på anlegget, skal det tas prøver av andre mottakelige arter.
  - ii. Dersom det benyttes mer enn én vannkilde til fiskeproduksjon, skal fisk fra alle vannkilder inngå i prøven.
  - iii. Fisken som velges, skal omfatte fisk som er tatt ut på en slik måte at alle produksjonsenheter og fiskegrupper er proporsjonalt representert. Dersom det ikke er mulig å ta prøver fra alle produksjonsenhetene og fiskegruppene, skal de 30 fiskene tas fra et representativt utvalg, og hvor sannsynligheten for å påvise eventuell smitte er størst.
- b) Én helsekontroll: På de akvakulturanleggene der testene omhandlet i punkt a) har gitt negative resultater, skal helsekontrollene fortsette én gang i måneden frem til vernesonen oppheves.

Prøvematerialet fra anlegg innenfor vernesonen skal være midtnyre og hjerte for RT-

qPCR-analyse. Positive RT-qPCR-analyser følges opp på samme måte som ved mistanke om ILA, se punkt 1.4.3.2.4.7.

IV. Tilsyn med akvakulturanlegg i overvåkingssonen

Alle anlegg med laksefisk i sjø i overvåkingssonen skal som hovedregel inspiseres av Mattilsynet ved forøket dødelighet. Ved inspeksjon skal Mattilsynet i tillegg til kliniske undersøkelser, gå gjennom de skriftlige registreringene i anlegget, rapporter fra fiskehelsepersonell inkludert svar på laboratorieprøver.

V. Tillaging av prøver

Ved laboratorieundersøkelser som skal påvise forekomst av ILA, skal det når det er mulig, ikke lages samleprøver av fiskeprøvene. Alle prøvene må individmerkes.

Prøver til analysering med revers transkriptase polymerasekjedereaksjon (RT-PCR) skal tas fra all fisk som omfattes av prøvetakingen. En del av midtnyren fjernes fra fisken med et sterilt instrument og overføres til et mikrosentrifugerør med 1 ml RNA-konserverende løsning med dokumentert virkning. Vekten av vevet i én prøve skal være 0,5 g. Dersom fisken er for liten til at det er mulig å oppnå en prøve med denne vekten, kan det tas ut deler av nyre, hjerte, milt, lever eller pylorusblindsekker, i denne rekkefølgen, til prøven utgjør 0,5 g.

Vev til histologisk undersøkelse skal bare tas ut fra nylig avlivet fisk med normal konstitusjon som viser kliniske tegn eller funn post mortem som er forenlige med forekomst av ILA. Eventuelle ytre eller indre skader skal tas med i prøven, og i alle tilfeller tas det prøver av midtnyre, hjerte, lever, bukspyttkjertel, tarm, gjeller og milt som fjernes fra hvert individ med skalpell og overføres til 8–10 % (vol/vol) formalinbufret saltløsning. Forholdet mellom fikseringsmiddel og vev skal være minst 20:1 for å sikre tilfredsstillende konservering av vevet. Med henblikk på immunhistokjemi (IHK) skal det tas prøver fra midtnyre og hjerte (hjerteventrikkel som inneholder endotel/hjerteklaffer).

Vev til virologisk undersøkelse i cellekultur skal tas ut fra all fisk som omfattes av prøvetakingen. Deler av lever, fornyre eller midtnyre, hjerte og milt skal fjernes fra fisken med et sterilt instrument og overføres til plastrør med 9 ml transportmedium. Vekten av vevet i én prøve skal være $1,0 \pm 0,5$ g.

VI. Forsendelse av prøver

Prøvene skal lagres i kjøleskap i tidsrommet mellom prøveuttak og innsending til laboratorium. Blodprøver og rør med fiskevev til virologisk undersøkelse eller RT-PCR-analyse skal plasseres i isolerte beholdere, f.eks. tykkveggede bokser av polystyren, sammen med en tilstrekkelig mengde fryseblokker for å sikre at prøvene holdes kjølig under transport til laboratoriet. Innfrysing skal unngås, og ved mottak av forsendelsen må én eller flere av fryseblokkene fremdeles være helt eller delvis fryst.

Blodprøver er en naturlig del av den innledende kliniske undersøkelsen for å avdekke om det

foreligger anemi eller ikke. Det er ikke noe generelt krav om å sende inn blodprøver for videre analyser.

Dersom fiskevev transporteres i fikseringsmiddel med henblikk på histologisk undersøkelse, skal det sendes i lekkasjesikre rør i støtbestandige beholdere. Innfrysing av prøvene må unngås.

Den virologiske undersøkelsen i cellekultur skal starte så raskt som mulig og senest 48 timer etter prøvetakingen. I unntakstilfeller kan den virologiske undersøkelsen starte senest 72 timer etter prøvetakingen, forutsatt at materialet som skal undersøkes, er beskyttet av et transportmedium og at kravene til temperatur under transport kan oppfylles.

Ved mistanke om ILA skal Mattilsynet forvise seg om at prøvene når frem til laboratoriet så raskt som mulig. Hovedregelen er innsending av prøver enten samme dag som prøvene tas ut, eller dagen etter.

Prøvetaking i vernesone: Selv om omsetnings- og sykdomsforskriften åpner for at prøver som skal til RT-PCR-analyse kan oppbevares over lengre tid, skal prøvene sendes til Veterinærinstituttet så snart som mulig. Hovedregelen er innsending av prøver enten samme dag som prøvene tas ut, eller dagen etter. Inntil videre kan laboratoriene sende faktura for disse analysene direkte til oppdretter.

Prøver som er tatt ut på en torsdag eller fredag, sendes inn rett over helgen. Det er viktig å unngå at prøver er under forsendelse i løpet av en helg. Prøver som er tatt ut ved mistanke om ILA eller fra anlegg i vernesone skal sendes som ekspresspakke over natten til Veterinærinstituttet i Oslo, seksjon for molekylærbiologi, postboks 750 Sentrum, 0106 Oslo.

Ta kontakt med laboratoriet før innsending av prøvene for å få ev. ytterligere anvisning på fremgangsmåte.

VII. Følgende utstyr skal til enhver tid være klart og tilgjengelig for utrykning:

Beredskapskoffert med følgende innhold:

- Innsendingsskjema fra Veterinærinstituttet (ligger på VIs nettside)
- Brukerhåndbok (ligger på VIs nettside)
- Beredskapsplan for ILA
- Varseltrekant om smittsom dyresykdom
- Adresseliste, telefonnummer
- Blyanter, kulepenn, sprittusjer
- Papir
- Skriveunderlag/mappe
- Etiketter
- Tape
- Plastposer og plastsekker
- Hodelykt + nye batterier
- (Engangs) podenåler

- Gassbrenner med tenner
- Transportbokser til objektglass
- Plastbokser med vid hals og tett lokk, 30 ml (til formalin, ev. sprit). Minimum 30 stk.
- Rør med transportmedium for virusdyrking – oppbevares i fryseboks. Minimum 30 stk.
- Rør med RNA later – fås fra VI Oslo, oppbevares kjølig, bruk kjøleelement ved forsendelse. Minimum 30 stk.
- Objektglass med skrivefelt (polylysingsimpregnert)
- Desinfeksjonssprit 95 %
- Formalin 10 % bufret (4 % formaldehyd) (Fås ferdig i transportglass a 20 ml, bestilles på apoteket)
- Obduksjonssett:
  - Kniver
  - Knivsliper
  - Skalpell + skalpellblader
  - Pinsett
  - Saks, stor og liten
- Overtrekkstøy og verneutstyr
- Blodprøveutstyr:
  - Vacutainerglass, 3 ml. Med heparin
  - Liten kanyleholder
  - Vacutainerkanyler (18-21 G)
  - Boks til brukte kanyler og skalpellblader

Bruk anerkjente beskyttelsesrutiner for å unngå spredning av eventuell smitte.

Vedlegg 4 (til ILA-plan)

SYMPTOMER PÅ ILA OG DIFFERENSIALDIAGNOSER

Laks med sykdommen ILA har alltid anemi, det vil si at hematokritt er lav, at de fleste organene er bleke, og at milten er mørk og forstørret (økt blodnedbrytning). Funn som indikerer sirkulasjonsforstyrrelser, er også konstante. Det vil si varierende mengder væske i bukhule og dels i hjertesekk, og ødem knyttet til skjell-lommer. Blødninger er mer variable, men kan være svært uttalte og bryter da mønsteret med hensyn til bleke organer ved å være lett synlige. Dette gjelder blant annet lever og tarm. Blødninger kan også forekomme i andre organer slik som i nyre, gjeller, hud og i fremre øyekammer.

Ved funn av anemi og sirkulasjonsforstyrrelser på laks skal muligheten for ILA undersøkes nærmere ved laboratorieundersøkelser. Svimere i tilnærmet normalt hold med uttalt anemi, ascites og blødninger, særlig fra merder med økt dødelighet, er best egnet for slike undersøkelser.

Ved ILA finner man vanligvis tegn på sirkulasjonsforstyrrelser som acites, ødemer og stuvning. Sykdommen gir ulik grad av karskade, fra alvorlige blødninger til kun punktblødninger i hud og indre organer. I noen tilfeller ser en bare generelle tegn på sirkulasjonsforstyrrelser, mens andre ganger finner man mørk eller blek lever, svullen nyre, svullen milt eller blodopphopning i tarmen. Andre tegn er bleke gjeller, blødninger i øye og utstående øyne. Det er vanlig å ikke finne alle sykdomstegnene på enhver ILA-syk fisk. ILA opptrer i ulike manifestasjoner, der et varierende antall av beskrevne kliniske og patologiske tegn kan være til stede.

Differensialdiagnoser, det vil si sykdommer som kan forveksles med ILA, er sykdomstilstander som har utspring i anemi, karskader, blødninger og sirkulasjonsforstyrrelser. Sykdomstilstander som kan forveksles med ILA eller som i mange tilfeller opptrer sammen med ILA er: vintersår (*Moritella viscosa*), erythrocytic inclusion body syndrome (EIBS), hjerte- og skjelettmuskelbetennelse (HSMB) og kardiomyopatisyndrom (CMS).

To andre alvorlige virusinfeksjoner er infeksjøs hematopoetisk nekrose (IHN) og viral hemoragisk septikemi (VHS). Begge sykdommene er listeført. Vi har foreløpig ikke diagnostisert IHN og VHS hos laks i Norge. Disse virussykdommene angriper også blodkarsystemet, og kliniske- og obduksjonsfunn kan ligne ILA. Spesielt er IHN en alvorlig sykdom ved oppdrett av laks.

Vedlegg 5 (til ILA-plan)

DESINFEKSJON

Personell:

Røktere, dykkere og besøkende som er i kontakt med fisk eller annet materiale/utstyr som kan overføre smitte skal som hovedregel benytte arbeidsklær (inkludert fottøy) eller overtrekkstøy som bare brukes på anlegget.

Fotbad:

Fotbad skal være strategisk plassert med vedlikehold av effektiv konsentrasjon.

Servicebåter:

Servicebåter som betjener andre anlegg, må rengjøres og desinfiseres over vannlinjen før bruk på andre akvakulturanlegg.

Roboter:

Spyleroboter må demonteres for grundig rengjøring og desinfeksjon dersom de ev. skal brukes på andre anlegg

Dykkerutstyr:

Dykkerdrakter og utstyr som ev. skal brukes på andre anlegg bør gjennomgå:

- fjerning av organisk materiale, rengjøring med vaskemiddel og grundig skylling med rent vann,
- fullstendig neddykking i ferskvann med jodofor (minst 100 mg/l fritt jod) i minimum 20 minutter, eller et godkjent desinfeksjonsmiddel eller et desinfeksjonsmiddel med dokumentert effekt.
- Grundig skylling med rent vann.

Lenker med utfyllende informasjon om desinfeksjon:

<http://www.oie.int/doc/ged/D8957.PDF>

<http://www.scotland.gov.uk/Resource/0038/00385854.pdf>

http://www.hfs.fo/pls/portal/docs/PAGE/HFS/WWW_HFS_FO/UMSITING/KUNNANDITILFAR/KUNNA_NDITILFARVEGLEIDINGAR/COPY_OF_VEGLEIDINGARFISKAOGDJORASJKD/VEGLALING%20ANNAD/DEL_PROJEKT%202.PDF

Vedlegg 6 (til ILA-plan):

MAL FOR RESTRIKSJONSSONEFORSKRIFT

MAL til:

Forskrift om restriksjonssone for å forebygge, begrense og bekjempe infeksøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr i [xx] kommune, [xx]

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet, hovedkontoret [xx.xx.xxxx] med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 19, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790, og forskrift 6. april 2022 nr. 632 som utfyller dyrehelseforskriften med bestemmelser om melding, rapportering, overvåkning, utryddelsesprogram og sykdomsfri status for bestemte dyresykdommer (dyrehelseovervåkningsforskriften) § 3, jf. forordning (EU) 2020/689 art. 58.

Kapittel I. Formål, virkeområde og definisjoner

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å forebygge, begrense og bekjempe sykdommen infeksøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr innenfor forskriftens virkeområde.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder opprettelse av restriksjonssone bestående av vernesone og overvåkingssone i [xx] kommune i [xx].

Vernesonen opprettes omkring lokaliteten [xx] i [xx] kommune. Vernesonen avgrenses [xx].

Overvåkingssonen ligger utenfor vernesonen og avgrenses [xx].

I vedlagte kart er vernesonen merket med rødt, mens overvåkingssonen er merket med gult.

Forskriften omfatter også slakterier, tilvirkingsanlegg og notvaskerier utenfor restriksjonssonen som håndterer akvakulturdyr, produkter av akvakulturdyr og utstyr fra anlegg i vernesonen.

§ 3. Definisjoner

I forskriften menes med:

Akvakulturdyr: Vannlevende dyr, inkludert kjønnsprodukter, hvile- og forplantningsstadier, unntatt

sjøpattedyr, som kommer fra eller er ment for akvakulturanlegg.

Fisk: Enhver laksefisk og marin fisk uansett utviklingsstadium.

ILA (infeksøs lakseanemi): Virussykdom forårsaket av en sykdomsfremkallende variant av ILA-virus (HPR deletert ILA-virus). ILA-virus er et akvatisk orthomyxovirus. ILA gir alvorlig sykdom og dødelighet hos atlantisk laks.

Laksefisk: Atlantisk laks (*Salmo salar*), ørret (*Salmo trutta*), regnbueørret (*Oncorhynchus mykiss*) og røye (*Salvelinus alpinus*).

Restriksjonssone: Et avgrenset geografisk område bestående av vernesone og overvåkingssone opprettet som ledd i forebygging, begrensnings og bekjempelse av ILA, hvor det gjelder særskilte tiltak, forbud eller påbud.

Kapittel II. Tiltak i vernesonen

§ 4. Overføring av akvakulturdyr inn i og ut av vernesonen

Det er forbudt å sette ut akvakulturdyr i vernesonen.

Det er forbudt å føre akvakulturdyr fra anlegg i vernesonen ut av vernesonen uten tillatelse fra Mattilsynet. Forbudet gjelder også føring av akvakulturdyr til slakteri eller tilvirkingsanlegg.

§ 5. Tiltak overfor akvakulturanlegg med laksefisk i vernesonen

Anlegg med laksefisk i sjø skal oversende ukentlige lister som viser den daglige dødeligheten av fisk på merdnivå til Mattilsynet.

Anlegg med laksefisk i sjø i skal føre registrer over besøk på anlegget og gi informasjon om smittestatus til alle besøkende som kan komme i kontakt med fisk og utstyr/materiale som kan overføre smitte.

Fisk fra anlegg med laksefisk i sjø med påvist eller grunn til mistanke om ILA skal slaktes eller destrueres innen en fastsatt frist i henhold til en individuell plan godkjent av Mattilsynet. Etter at anlegget er tømt for fisk skal det rengjøres og desinfiseres. Anlegget skal deretter brakklegges i minimum tre måneder.

Anlegg med laksefisk i sjø der ILA ikke er påvist skal, etter at det er tømt for fisk, rengjøres og desinfiseres.

Alle anlegg med laksefisk i sjø i vernesonen skal etter rengjøring/desinfeksjon gjennomføre felles brakklegging i minimum to måneder.

Etter at Mattilsynet har vurdert og skriftlig akseptert vask og desinfeksjon av anleggene til å være tilstrekkelig, kan brakkleggingstiden starte.

Anlegg med laksefisk i sjø må daglig føre skriftlige registreringer om gjennomførte tiltak fastsatt i denne forskrift. Registreringene skal være lett tilgjengelige slik at de kan forevises Mattilsynet ved inspeksjon.

§ 6. Rengjøring av nøter med mer fra akvakulturanlegg i vernesonen

Oppdrettsnøter fra anlegg innenfor vernesonen skal leveres til et notvaskeri som Mattilsynet tillater.

Nøter må være merket med navn på opprinnelseslokalitet og lokalitetsnummer.

Benyttes notvaskeri som ligger utenfor vernesonen skal det meldes fra til Mattilsynet minst to virkedager før nøter transporteres ut av vernesonen.

Transport av nøter til notvaskeri fra anlegg i vernesonen skal foregå i en lukket transport og langs en transportrute som på forhånd er godkjent av Mattilsynet.

Ved rengjøring og desinfeksjon av nøter fra anlegg innenfor vernesonen, skal alt avløpsvann samles opp og filtreres og desinfiseres før utslipp. Nøter fra vernesonen skal holdes atskilt fra nøter fra andre anlegg.

Oppdrettsbåter, fôrflåter, flyteringer og annet utstyr fra anlegg i vernesonen skal rengjøres og desinfiseres slik Mattilsynet bestemmer, før utstyret tas i bruk ved samme eller annen lokalitet.

Notvaskeri som skal vaske nøter fra vernesonen må daglig føre skriftlige registreringer av gjennomførte tiltak fastsatt i denne forskrift. Registreringene skal være lett tilgjengelige slik at de kan forevises Mattilsynet ved inspeksjon.

§ 7. Tiltak overfor slakteri som skal slakte fisk fra vernesonen

Slakteri som skal slakte laksefisk fra vernesonen må ha godkjenning som sanitetsslakteri etter akvabiosikkerhetsforskriften, jf. forordning (EU) 2020/691 art. 11. De må ha godkjent avløpsbehandling, partikkelfelle og tilfredsstillende hygieniske rutiner samt føre daglige, skriftlige registreringer av gjennomførte tiltak fastsatt i denne forskrift. Registreringene skal være lett tilgjengelige slik at de kan forevises Mattilsynet ved inspeksjon.

Fisk fra akvakulturanlegg i vernesonen tillates ikke plassert i slaktemerd ved mottak på slakteriet. Mattilsynet kan unntaksvis gi tillatelse til slik plassering.

Slakteri som slakter fisk fra akvakulturanlegg med påvist eller grunn til mistanke om ILA tillates ikke å motta fisk fra andre lokaliteter.

Etter at det er slaktet fisk fra akvakulturanlegg med påvist eller grunn til mistanke om ILA, skal slakteriet rengjøres og desinfiseres før det igjen kan slaktes annen fisk ved slakteriet. Mattilsynet i distriktet der slakteriet ligger gir tillatelse til slaktning etter rengjøring/desinfeksjon.

Ferdig slaktet fisk fra anlegg med påvist eller grunn til mistanke om ILA tillates ikke ført ut av slakteriet til tilvirking uten at det er meldt fra til Mattilsynet minst to virkedager før overføring om hvilket tilvirkingsanlegg som er aktuell for mottak. Fisk fra lokalitet med påvist eller grunn til mistanke om ILA tillates kun overført til tilvirkingsanlegg med godkjent avløps- og avfallshåndtering.

Tilvirkingsanlegget og Mattilsynet i mottakerdistriktet, skal ha mottatt melding om fiskens opphav før den ferdige slaktede fisken tillates overført til tilvirkingsanlegget.

§ 8. Tiltak ved transport i vernesonen

Transport av levende laksefisk som ikke skal til bestemmelsessted i vernesonen skal så vidt mulig gå utenom vernesonen. Transport av levende laksefisk i eller gjennom vernesonen skal godkjennes av Mattilsynet.

Ved smolttransport og transport av slaktefisk gjennom vernesonen skal Mattilsynet varsles på forhånd med opplysninger om navn på båt, passeringstidspunkt og leveringssted.

Brønnbåter som transporterer levende fisk fra akvakulturanlegg med påvist eller grunn til mistanke om ILA skal ikke ta andre transportoppdrag uten at det foreligger tillatelse fra Mattilsynet.

Transportør som transporterer akvakulturdyr gjennom vernesonen, må daglig føre skriftlige registreringer over gjennomførte tiltak fastsatt i denne forskrift. Registreringene må være lett tilgjengelige slik at de kan forevises Mattilsynet ved inspeksjon.

Det er forbudt for båter og andre transportmidler å ta inn transportvann, ballastvann eller lignende i vernesonen. Forbudet gjelder ikke for transportvann som tas inn ved lasting av slaktefisk i sonen.

Mattilsynet kan pålegge tiltak overfor transportør som transporterer akvakulturdyr til eller fra anlegg i vernesonen slik som krav om godkjent transportrute, lukket brønn, behandling av transportvann, avfallsbehandling, vask og desinfeksjon.

Transport og levering av fôr til anlegg i vernesonen skal skje etter Mattilsynets anvisning.

Mattilsynets kan treffe tiltak overfor annen transport i vernesonen som kan innebære fare for smitteoverføring.

§ 9. Tiltak overfor annen virksomhet i vernesonen

Fangst og flytting av rensefisk er ikke tillatt i vernesonen.

Mattilsynet kan treffe tiltak overfor annen akvakulturrelatert virksomhet i vernesonen som kan innebære fare for smitteoverføring.

Kapittel III. Tiltak i overvåkingssonen

§ 10. Tiltak overfor akvakulturanlegg med laksefisk i overvåkingssonen

Alternativ I til første ledd: Det er forbudt å flytte akvakulturdyr fra anlegg i overvåkingssonen til utsett i andre akvakulturanlegg utenfor overvåkingssonen. Forbudet gjelder ikke flytting av fisk til slaktemerd ved slakteri.

Alternativ II til første ledd: Det er forbudt å flytte akvakulturdyr fra anlegg som tidligere var omfattet av vernesonen, til utsett i andre akvakulturanlegg utenfor det som utgjorde vernesonen. Forbudet gjelder ikke flytting av fisk til slaktemerd ved slakteri.

Anlegg med laksefisk i sjø skal ukentlig oversende Mattilsynet lister som viser den daglige dødeligheten av fisk på merdnivå.

Anlegg med laksefisk i sjø skal minst ha månedlig helsekontroll med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA- smitte. Prøveuttak skal skje slik det fremgår av vedlegg 2 til forskriften.

§ 11. Tiltak ved transport i overvåkingssonen

Mattilsynet kan pålegge ytterligere tiltak overfor transportør som transporterer akvakulturdyr til eller fra anlegg i overvåkingssonen slik som krav om godkjent transportrute, lukket brønn, behandling av transportvann, avfallsbehandling, vask og desinfeksjon.

Transportør som transporterer akvakulturdyr gjennom overvåkingssonen, skal daglig føre skriftlige registreringer over gjennomførte tiltak fastsatt i medhold av første ledd.

Registreringene

må være lett tilgjengelige slik at de kan forevises Mattilsynet ved inspeksjon.

Mattilsynet kan treffe tiltak overfor annen transport i overvåkingssonen som kan innebære fare for smitteoverføring.

§ 12. Tiltak overfor annen akvakulturrelatert virksomhet i overvåkingssonen

Mattilsynet kan treffe tiltak overfor annen akvakulturrelatert virksomhet innenfor overvåkingssonen som kan innebære fare for smitteoverføring.

Kapittel IV. Restriksjonssonens varighet

§ 13. Opphevelse av vernesonen

Etter at all laksefisk fra anleggene i vernesonen er slaktet ut, anlegg og utstyr forskriftsmessig rengjort og desinfisert, lokalitetene har gjennomført en samordnet brakklegging av vernesonen i minimum to måneder og anlegg der det er påvist ILA er brakklagt i minimum tre måneder, kan Mattilsynet vedta at vernesonen skal oppheves. Fra samme dato gjøres vernesonen om til ny overvåkingssone/del av ny overvåkingssone.

§ 14. Opphevelse av overvåkingssonen

Overvåkingssonen oppheves når det er gått to år siden vernesonen i restriksjonssonen ble opphevet.

Kapittel V. Andre bestemmelser

§ 15. Tilsyn og vedtak

Mattilsynet fører tilsyn og fatter nødvendige enkeltvedtak for å gjennomføre bestemmelsene gitt i og i medhold av denne forskriften i samsvar med matlovens § 23 om tilsyn og vedtak, og kan herunder treffe vedtak etter § 24 om særskilt smittesanering, § 25 om stenging og virksomhetskarantene og § 26 om tvangsmulkt.

§ 16. Dispensasjon

Mattilsynet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift, forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen.

§ 17. Straffebestemmelser

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskriften eller bestemmelser og vedtak gitt i medhold av den, er straffbar i henhold til matloven § 28.

§ 18. Ikrafttredelse og varighet

Denne forskrift trer i kraft straks.

Forskriften oppheves automatisk to år etter fastsettelse av endringsforskrift som opphever

vernesonen i samsvar med forskriftens § 13.

Vedlegg 1 kart:

Kart over ILA-restriksjonssone i [xx] kommune, [xx]

Vedlegg 2 Helsekontroller med prøveuttak for ILA i overvåkingssonen:

Helsekontroller innenfor restriksjonssoner for ILA

Akvakulturdriftsforskriftens krav til risikobasert helsekontroll gjelder for alle akvakulturanlegg innenfor restriksjonssonen. I forskrift om restriksjonssone for ILA er det i tillegg stilt krav om månedlig helsekontroll med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA-smitte i akvakulturanlegg med laksefisk i overvåkingssonen.

Mattilsynet gjennomfører inspeksjoner med helsekontroller og prøveuttak for å avdekke eventuell ILA-smitte i akvakulturanlegg med laksefisk innenfor vernesonen.

For god overvåking av smittsom sykdom skal oppdretter sikre at dødfisk plukkes daglig og gjennomgås. I tillegg er meldeplikt og krav til helsekontroll melding en nødvendig del av overvåkingen av smittsom sykdom.

Hvis dødeligheten øker eller det er annen grunn til mistanke om sykdom skal helsekontroll gjennomføres uten unødig opphold for å avklare årsaksforhold, jf. akvakulturdriftsforskriften § 13. Ved uavklart forøket dødelighet eller dersom det er fisk med typiske tegn på ILA ved det daglige dødfiskopptaket, skal Mattilsynet umiddelbart varsles, jf. matlovens § 19 og akvakulturdriftsforskriftens § 14.

Månedlig helsekontroll med prøveuttak for ILA i overvåkingssonen

Den månedlige helsekontrollen med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA-smitte i anlegg innenfor overvåkingssonen skal gjennomføres av veterinær eller fiskehelsebiolog.

Utvalg av fisk og prøveuttak

Prøvene for ILA-overvåking skal tas fra syk og svak fisk, svimere som har vokst normalt eller fra «litt rufsete fisk», men ikke fra taperfisk med mindre disse har tegn på ILA. Det skal ikke velges ut fisk for prøvetaking samtidig med at det pågår fôring. Et alternativ, men som innebærer at prøveuttaket er mindre risikobasert, kan være å prøveta fersk dødfisk.

Ved den månedlige helsekontrollen skal det tas ut prøver av hjerteventrikkel og midtnyre av minimum 10 fisk. Hjerteventrikkel som inneholder endotel/hjerteklaffer skal inngå i prøven. Prøver av hjerte og nyre legges på glass med RNAlater® for virusundersøkelse, ett glass for hver fisk.

Overvåkingen kan styrkes ytterligere ved at personell ved anlegget som har kompetanse på å prøveta fisk, fortløpende tar ut supplerende prøver av midtnyre og hjerteventrikkel. Dette er ikke et absolutt krav og prøvene kan ikke erstatte de 10 månedlige prøvene som skal tas ut av veterinær eller fiskehelsebiolog.

Prøver sendes til utpekt laboratorium eller Veterinærinstituttet

Så snart som praktisk mulig etter at prøvene er tatt, skal prøvene sendes til utpekt laboratorium eller til Veterinærinstituttet for RT-qPCR-analyse for ILAV. Prøver til Veterinærinstituttet sendes til mailadresse: epi@vetinst.no

Vedlegg 7 (til ILA-plan)

EKSEMPEL PÅ NOTAT FRA REGIONEN TIL HOVEDKONTORET OM ENDRET FORSKRIFT

ANMODNING OM OPPHEVELSE AV VERNESONE I FORSKRIFT OM RESTRIKSJONSSONE FOR Å FOREBYGGE, BEGRENSE OG BEKJEMPE INFEKSIØS LAKSEANEMI (ILA) HOS AKVAKULTURDYR, [NAVN PÅ KOMMUNE] KOMMUNE, [fylke]

Vi viser til rapport/e-post fra avdeling [navn] (saksnr:).

Saken gjelder opphevelse av tiltak i vernesonen, og omgjøring av vernesonen til ny overvåkingssone i forskrift om restriksjonssone for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjons lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, [navn på kommune] kommune, [fylke]. FOR-xxxx-xx-xx-nr. xxx.

Vernesonen har sin bakgrunn i utbrudd på akvakulturanlegg [nummer og navn på lokaliteten] i [dato for utbrudd].

Båndlegging på mistanke ble vedtatt [dato]. Diagnosen ble stadfestet [dato], (ev. se saksnr:.)

Anlegget ble tømt for fisk [dato], og opprydding, vask og desinfeksjon av anlegget ble godkjent av Mattilsynet [dato]. Pålagt tre måneders brakklegging ble påbegynt samme dato.

Sykdomsrestriksjonene på akvakulturanlegget er opphevet.

Regionen mener alle forhold som er beskrevet i forskriftens § 13 om krav for opphevelse av vernesonen [er oppfylt]/[vil være oppfylt – angi dato-]. Regionen anmoder hovedkontoret om å oppheve tiltakene i vernesonen og omgjøre vernesonen til overvåkingssone [så raskt som mulig]/[ev. angi dato for når virkning av forskriftsendring skal inntre]. Samtidig som vernesonen oppheves og gjøres om til en ny overvåkingssone, oppheves den opprinnelige overvåkingssonen. [Som hovedregel skal den opprinnelige overvåkingssonen oppheves, se punkt 1.4.3.2.9.2 i planen for vurdering.]

Nytt kart som viser overvåkingssonen som skal gjelde i to år, følger vedlagt.

Vedlegg 8 (til ILA-plan)

SKJEMA FOR INNSAMLING AV EPIDEMIOLOGISK INFORMASJON

ILA-spørreskjema
Settefiskanlegg.doc

ILA-spørreskjema
Sjøanlegg.doc